

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS**

**2019 METŲ
VEIKLOS ATASKAITA**

Turinys

3	Santrumpos
4	Ižanginis žodis
5	Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėtis
8	Svarbiausi metų darbai
9	Savivaldybių tarybų rinkimai
12	Respublikos Prezidento rinkimai
14	Referendumai
15	Rinkimai į Europos Parlamentą
19	2019 m. rugsėjo 8 d. nauji Seimo narių rinkimai
21	2019 m. vykusių rinkimų užstatų grąžinimas
22	Politinių kampanijų finansavimas ir finansavimo kontrolė
38	Švietimas ir informavimas apie rinkimus
41	Teisėkūra
46	Teisme nagrinėtų bylų statistika
47	Vienmendačių apygardų ribų patvirtinimas
48	Mandatų komisijos funkcijų vykdymas
49	Projektas „Skaidrūs rinkimai“
50	Tarptautinis ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas
54	Apygardų rinkimų komisijų apklausa
55	Pagrindinės veiklos kryptys 2020 m.

Santrumpos

VRK arba Komisija – Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija

VRKIS – Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinė sistema

VKM – visuomeninis rinkimų komitetas

LVAT – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

NKSC – Nacionalinis kibernetinio saugumo centras

PKFFK – Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas

STRĮ – Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas

PRĮ – Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymas

EPRĮ – Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymas

ABTĮ – Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas

BDAR – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas

Politinės partijos:

LVŽS – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga

LŽP – Lietuvos žaliųjų partija

LSDP – Lietuvos socialdemokratų partija

TS-LKD – Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai

LCP – Lietuvos centro partija

DP – Darbo partija

LSDDP – Lietuvos socialdemokratų darbo partija

LLS – Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai)

LRLS – Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis

PTT – Partija Tvarka ir teisingumas

PPRA – Politinė partija Rusų aljansas

LKDP – Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija

LLRA – Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga

PJL – Partija „Jaunoji Lietuva“

LTRS – Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjunga

Koalicijos:

KKŠS – „Valdemaro Tomaševskio blokas“ – Krikščioniškų šeimų sąjungos ir Rusų aljanso koalicija

KVB – VYTO JARECKO koalicija „VIENINGI BIRŽAI“ (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis)

KPP – Koalicija „Pokyčių pavasaris“

KMVDZKŽ – Koalicija „Mūsų vienybė ir darbas Zarasų krašto žmonėms“

CDK – Centro dešinės koalicija

TSK – Tėvynės sąjungos koalicija

ZVKLM – A. Zuoko ir vilniečių koalicija „Laimingas Vilnius“

KKULA – Valiaus Kazlausko koalicija „UŽ LAISVĘ AUGTI“

KPPVIK – Koalicija „Petys į petį vardan Ignalinos krašto!“

Visuomeniniai rinkimų komitetai:

VKM-PRPJ – visuomeninis rinkimų komitetas „Prezidento Rolando Pakso judėjimas“

LŠ – visuomeninis rinkimų komitetas „Lemiamas šuolis“

VKM-SLVE – visuomeninis rinkimų komitetas „Stipri Lietuva vieningoje Europoje“

VKM-VRSV – visuomeninis rinkimų komitetas „Vytautas Radžvilas: susigrąžinkime valstybę!“

VKM-AMT – visuomeninis rinkimų komitetas „Aušros Maldeikienės traukinys“

Ižanginis žodis

2019-ieji tiek Lietuvos, tiek ir Vyriausiosios rinkimų komisijos atmintyje paliks ypatingą žymą. Kovo 3 d. vyko savivaldybių tarybų rinkimai, kuriuose buvo renkami 1 509 savivaldybių tarybų nariai, įskaitant 60 savivaldybių tarybų narius – merus, gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimai bei referendumai dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 ir 55 straipsnių pakeitimų, gegužės 26 d. rinkimai į Europos Parlamentą, kuriuose buvo renkama 11 Lietuvos atstovų, bei rugsėjo 8 d. nauji rinkimai į Seimą vienmandatėse Žirmūnų Nr. 4, Gargždų Nr. 31 ir Žiemgalos Nr. 46 rinkimų apygardose.

Per šiuos metus, atsižvelgdami į Europos saugumo ir bendradarbiavimo bei kitų tarptautinių organizacijų rekomendacijas, Gerosios rinkimų praktikos kodeksus bei praktinį poreikį, dar iki prasidedant politinėms kampanijoms peržiūrėjome rinkimų (referendumų) organizavimą bei politinių kampanijų finansavimą reglamentuojančius teisės aktus ir įstatymų leidėjui pateikėme atitinkamas pataisas. Siekdami didinti visuomenės sąmoningumą, skatinti rinkėjus aktyviau dalyvauti rinkimuose per visuomenės informavimo priemones nuolat skelbėme aktualią informaciją apie rinkimus (referendumus).

Praėjusiais metais ypatingą dėmesį skyrėme rinkėjams su negalia. Buvo įgyvendintas dar 2018 m. gruodžio mėnesį kartu su Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos neįgaliųjų forumu pasirašytas Memorandumas dėl balsavimo patalpų ir informacijos apie rinkimus pritaikymo asmenims su negalia. Atsižvelgdami į regos negalią turinčių rinkėjų poreikius, jiems parengėme biuletenių trafaretus Brailio raštu.

Suprasdami, kad balsavimas rinkimuose (referendumuose) užsienyje gyvenantiems Lietuvos Respublikos piliečiams neretai tampa iššūkiu, o kiekvieno rinkėjo balsas yra neįkainojamas ir labai svarbus, kartu su Užsienio reikalų ministerija, rinkėjų patogumui įsteigėme penkis papildomus balsavimo punktus Rytų Londone, Kings Line, Lidse, Stavangeryje ir Melburne, sudariusius piliečiams užsienyje daugiau galimybių išreikšti savo valią demokratiniuose rinkimuose.

Rinkimų kampanijų metu intensyviai bendradarbiavome su įvairiomis valstybinėmis institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, pilietinėmis iniciatyvomis. Nuolat keitimės informacija, gerąją praktika bei drauge atsakingai ieškojome būdų, kaip paskatinti rinkimuose dalyvauti kuo daugiau rinkėjų, rinkimai (referendumai) vyktų laisvai, sąžiningai ir garbingai, o jų metu būtų užtikrinamos ir gerbiamos pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės. Bendro nuoseklaus darbo dėka mums pavyko prisidėti prie demokratijos vystymosi ir pasiekti nemažai teigiamų pokyčių: pirmą kartą nuo 1993 metų demokratijos veikimu patenkintų gyventojų dalis buvo didesnė nei nepatenkintų.

2019 metus Komisija, paminėjusi 100 metų steigimo jubiliejų, užbaigė ne tik pradėdama paruošiamuosius darbus kitiems, 2020 m. vyksiantiems Seimo rinkimams: spalio mėnesį sudarydama Pasaulio lietuvių vienmandatę rinkimų apygardą, o gruodį perbraižiusi vienmنداčių apygardų ribas, bet ir sulaukusi Sidnėjaus ir Harvardo universitetų mokslininkų įvertinimų. Iš 49 Europos valstybių, pagal surinktą bendrą balų sumą, Lietuva užėmė 11 vietą. Aukšto lygio demokratijos pripažinimo ir šalies įvertinimo buvo sulaukta rinkimų įstatymų, procedūrų, apygardų sudarymo, rinkėjų registracijos, balsavimo procedūrų, politinės kampanijos finansavimo ir kitose svarbiose srityse.

Sieksime ir toliau išlikti gyvybingos demokratijos šalimi su aktyvia pilietine visuomene, ir aktyviai dalyvauti atstovaujamojo valstybės valdžios institucijų rinkimuose.

Laura Matjošaitytė

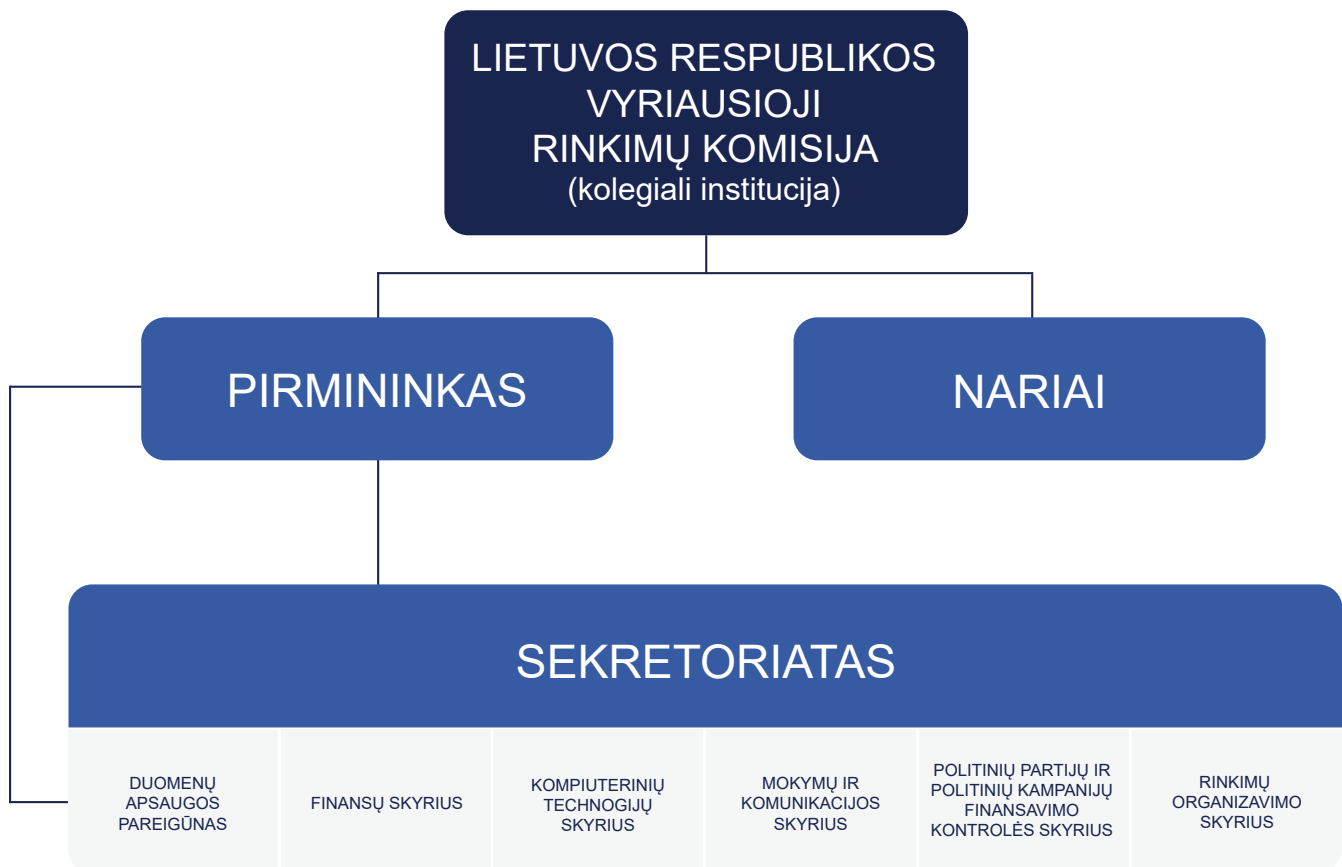
Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė

Vyriausiosios rinkimų komisijos sudėtis

Vyriausioji rinkimų komisija – nepriklausoma, nuolatinė aukščiausioji rinkimų ir referendumų organizavimo ir vykdymo valstybės institucija. Vyriausiosios rinkimų komisijos teisinę padėtį, uždavinius, funkcijas, veiklos principus, taip pat jos sudarymo tvarką, darbo organizavimo tvarką ir finansavimą nustato Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas.

Vyriausiąją rinkimų komisiją 2019 metų sausio 1 d. – gruodžio 31 d. laikotarpiu sudarė:

Pareigos	Vardas ir pavardė	Teikė / pasiūlė
Pirmininkė	Laura Matjošaitytė	Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas
Pavaduotojas	Andrius Puksas Pavaduotojas nuo 2019 02 18	Lietuvos teisininkų draugija
Pavaduotoja – sekretorė	Svetlana Misevičienė	Lietuvos Respublikos teisingumo ministras
Narė	Olga Kilkinova	Lietuvos teisininkų draugija
Narė	Jūratė Lebedevienė	Lietuvos socialdemokratų partija
Narys	Maksimas Reznikovas	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Narys	Tauras Rutkūnas	Lietuvos Respublikos teisingumo ministras
Narys	Vilius Semeška	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Narys	Valdemar Urban	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga
Narė	Jonė Valčiukienė Narė iki 2019 10 15	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Narė	Gražina Vickutė Narė nuo 2019 12 05	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Narys	Egidijus Viskontas	Partija Tvarka ir teisingumas
Narys	Vincentas Vobolevičius Pavaduotojas iki 2019 01 01	Lietuvos Respublikos Prezidentas
Narė	Aistė Žilinskienė	Lietuvos Respublikos Prezidentas

Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriatą sudaro 5 skyriai:

1. Finansų skyrius tvarko Vyriausiosios rinkimų komisijos buhalterinę apskaitą, organizuoja savivaldybių rinkimų komisijų buhalterinės apskaitos tvarkymą, rengia išlaidų sąmatas savivaldybių rinkimų komisijoms, tvarko rinkimų užstatų apskaitą.
2. Kompiuterinių technologijų skyrius užtikrina Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos funkcionavimą, rengia sprendimų projektus dėl rinkimų apygardų sudarymo, dėl rinkimų apylinkių ribų nustatymo, organizuoja rinkėjų sąrašų sudarymo ir tikslinimo darbus, tvarko, kaupia ir viešina rinkimų duomenis.
3. Mokymų ir komunikacijos skyrius. Šio skyriaus pagrindinės funkcijos: organizuoti ir vesti mokymus komisijų nariams, sekretoriato darbuotojams, rengti metodinę medžiagą, rūpintis rinkėjų švietimu ir informavimu apie rinkimus, vykdyti Vyriausiosios rinkimų komisijos viešuosius ryšius.
4. Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyrius rengia sprendimų projektus dėl valstybės biudžeto asignavimų, dėl maksimalių politinės kampanijos išlaidų nustatymo, registruoja politinės kampanijos dalyvius, vykdo politinės kampanijos stebėseną, tikrina politinės kampanijos dalyvių finansines ataskaitas.
5. Rinkimų organizavimo skyrius. Šio skyriaus pagrindiniai uždaviniai: rengti sprendimų projektus dėl savivaldybių rinkimų komisijų sudarymo, jų sudėčių keitimo, išankstinio balsavimo organizavimo, kandidatų registravimo, Seimo narių, savivaldybių tarybų narių, Europos Parlamento narių įgaliojimų nutraukimo ir įgaliojimų naujiems pripažinimo. Šis skyrius aprūpina savivaldybių rinkimų komisijas rinkimų dokumentais, antspaudais, metodine medžiaga. Be to, šis skyrius atlieka su personalu susijusias funkcijas, atsakingas už dokumentų valdymą, viešuosius pirkimus.

Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriatoje dirba 24 valstybės tarnautojai. Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas numato galimybę prireikus samdyti darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį. 2019 metais vykusių rinkimų metu talkino 37 darbuotojai, dirbę pagal terminuotą darbo sutartį.

Vyriausiojoje rinkimų komisijoje 2019 metais dirbo

74 asmenys

Šį skaičių sudaro Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai, sekretoriato valstybės tarnautojai bei darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

Visų dirbusių asmenų
amžiaus vidurkis

41 metai ir 3 mėn.

26 vyrai

Vyrų amžiaus vidurkis
37 metai

48 moterys

Moterų amžiaus vidurkis
43 metai ir 11 mėn.

Svarbiausi metų darbai

Rinkimai ir referendumai

Visuotiniai rinkimai

3

Nauji rinkimai į Seimą
vienmandatėse
apygardose

3

Referendumai

2

Dokumentų apskaita

Gauta raštų

6 283

Išsiųsta raštų

2 294

VRK posėdžiai

Įvyko posėdžių

55

Priimta
sprendimų

442

Politinė reklama, politinių
kampanijų finansavimas
ir rinkėjų papirkimas

Teikta pažymų / išvadų
apie politinę reklamą ir
kampanijos
finansavimą VRK
posėdžiams

92

Atlikti rinkėjų papirkimo
atvejų tyrimai

86

Reklamos gaudyklėje
gauta įrašų

869

Savivaldybių tarybų rinkimai

Vyriausioji rinkimų komisija registravo 13 666 kandidatus, iš kurių 410 kandidatų į merus, dalyvavusių 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose.

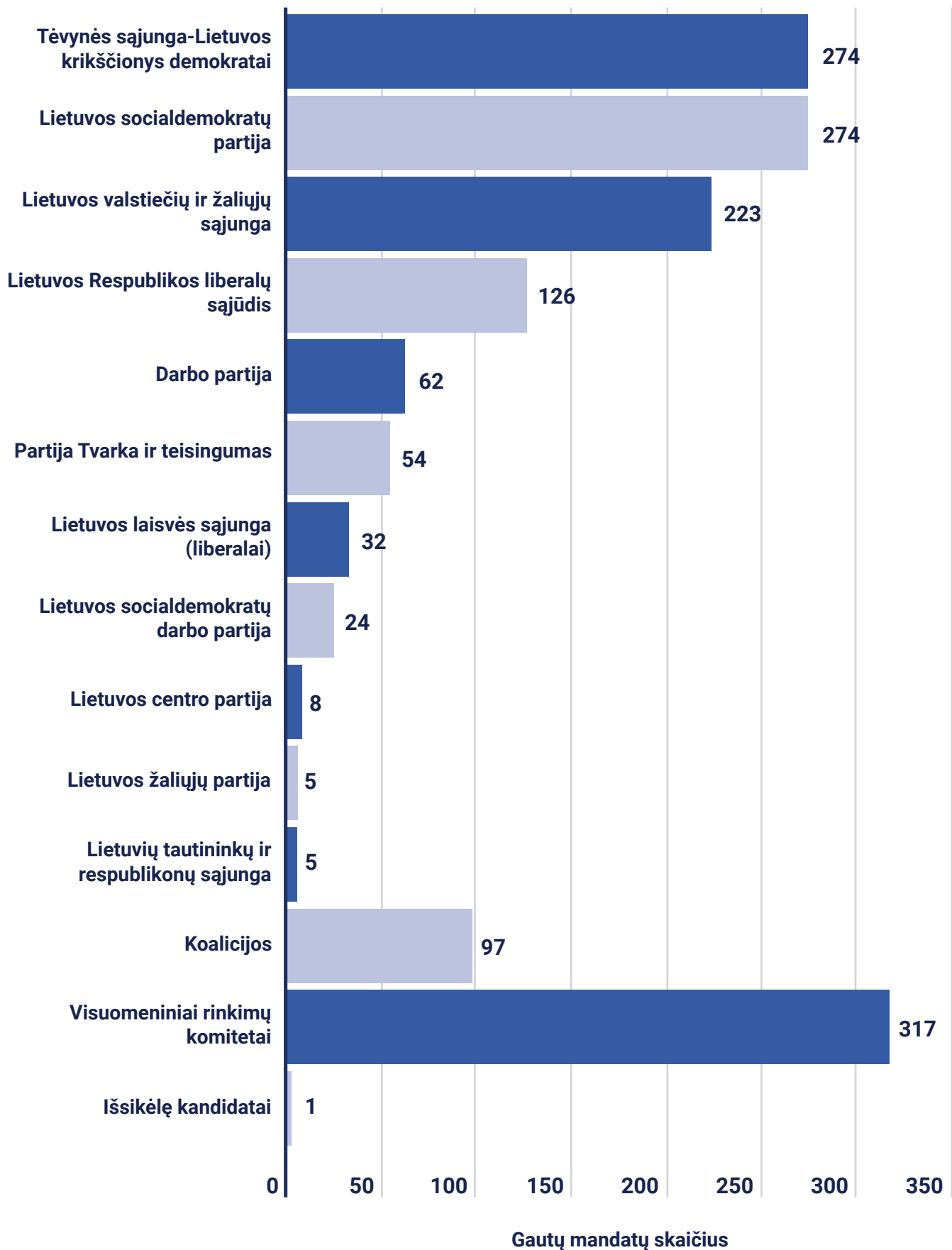
Vyriausioji rinkimų komisija neregistravo kandidatais tų asmenų, kurie neatitiko Savivaldybių tarybų rinkimų įstatyme nustatytų reikalavimų:

1. Dėl nedeklaruotos gyvenamosios vietos toje savivaldybėje, kurioje keliamas ar keliasi kandidatu, ar dėl ne laiku deklaruotos likus mažiau kaip 90 dienų iki rinkimų – 93 asmenų.
2. Dėl pavėluotai pateiktų pareiškinų dokumentų – 10 asmenų.
3. Dėl kandidato anketoje nenurodyto teistumo – 289 asmenų.
4. Dėl neatliktos bausmės likus 65 dienoms iki rinkimų – 2 asmenų.
5. Dėl nesurinkto įstatyme nustatyto parašų skaičiaus – 2 asmenų ir 1 sąrašo.

Šiuose rinkimuose buvo sudaryta 14 koalicijų:

Eil. Nr.	Savivaldybė	Koalicijos pavadinimas	Partijos, sudarančios koaliciją
1.	Biržų r.	Vyto Jarecko koalicija „Vieningi Biržai“	LVŽS ir LRLS
2.	Druskininkų	Tėvynės sąjungos koalicija	TS-LKD ir LRLS
3.	Ignalinos r.	Koalicija „Petys į petį vardan Ignalinos krašto“	TS-LKD ir LRLS
4.	Rokiškio r.	Valiaus Kazlausko koalicija „UŽ LAISVĘ AUGTI“	LLS (liberalai) ir LRLS
5.	Šalčininkų r.	Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Krikščioniškų šeimų sąjunga“	LLRA-KŠS ir Politinė partija Rusų aljansas
6.	Švenčionių r.	Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Krikščioniškų šeimų sąjunga“	LLRA-KŠS ir Politinė partija Rusų aljansas
7.	Trakų r.	Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Krikščioniškų šeimų sąjunga“	LLRA-KŠS ir Politinė partija Rusų aljansas
8.	Vilniaus m.	Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Krikščioniškų šeimų sąjunga“	LLRA-KŠS ir Politinė partija Rusų aljansas
9.	Vilniaus m.	A. Zuoko ir vilniečių koalicija „Laimingas Vilnius“	LLS (liberalai) ir Partija „Jaunoji Lietuva“
10.	Vilniaus r.	Centro dešinės koalicija	TS-LKD ir LRLS
11.	Vilniaus r.	Koalicija „Pokyčių pavasaris“	LVŽS ir LSDDP
12.	Vilniaus r.	Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Krikščioniškų šeimų sąjunga“	LLRA-KŠS ir Politinė partija Rusų aljansas
13.	Visagino	Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Krikščioniškų šeimų sąjunga“	LLRA-KŠS ir Politinė partija Rusų aljansas
14.	Zarasų r.	Koalicija „Mūsų vienybė ir darbas Zarasų krašto žmonėms“	LSDDP ir LSDP

Savivaldybių tarybų rinkimuose gautų mandatų skaičius

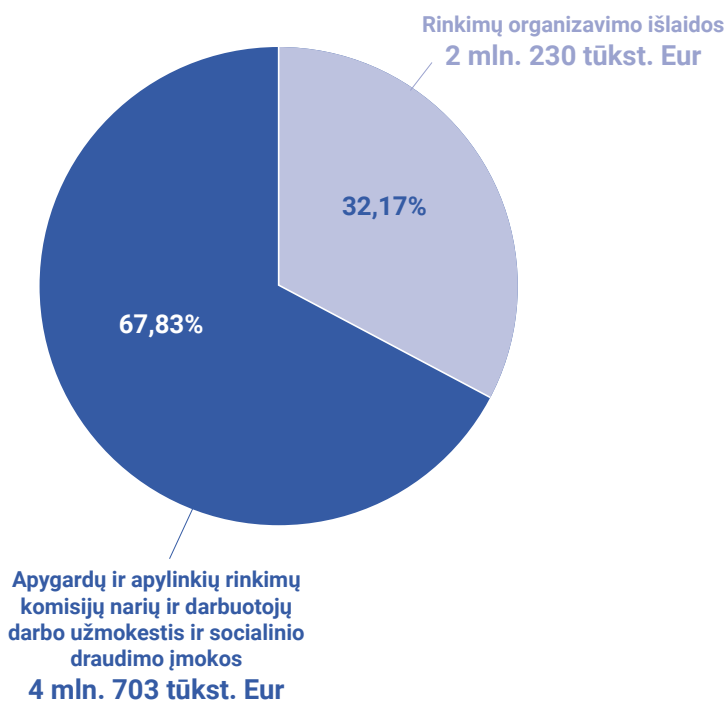

Savivaldybių tarybų rinkimų biudžetas

Vyriausioji rinkimų komisija 2018 m. gruodžio 4 d. sprendimu Nr. Sp-158 „Dėl 2019 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų išlaidų savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijose“ patvirtino 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimams organizuoti ir vykdyti savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijose išlaidų sąmatą ir jiems panaudojo 6 933 000 Eur valstybės biudžeto asignavimų. Didžiausią išlaidų dalį, tai yra 4 703 000 Eur, sudaro savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų narių ir darbuotojų darbo užmokestis bei socialinio draudimo įmokos.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad iki 2018 m. gruodžio 31 d. buvo taikomas 24 proc. mokesčių tarifas, tai yra gyventojų pajamų mokesčio – 15 proc. ir valstybinio socialinio draudimo – 9 proc. tarifas. 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimui taikoma 39,5 proc. mokesčių įmokos, tai yra gyventojų pajamų mokesčio – 20 proc. ir socialinio draudimo – 19,5 proc. įmokos.

Bendra rinkimų organizavimo išlaidų suma – 6 mln. 933 tūkst. Eur

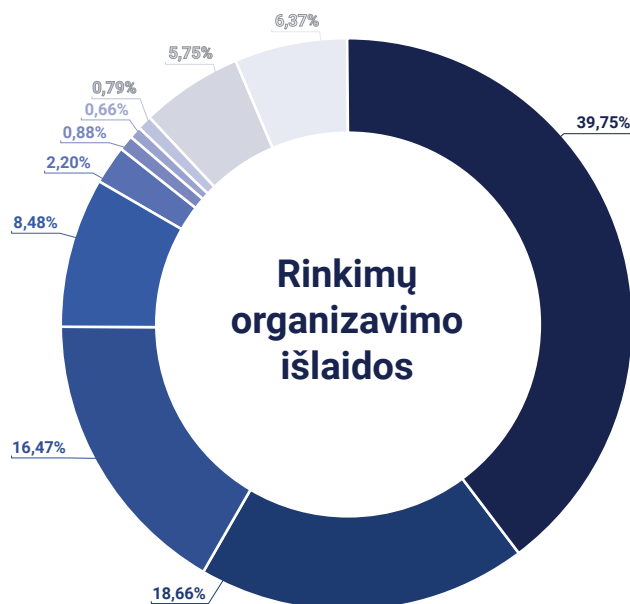
Rinkimų kaina vienam rinkėjui

Kiekvienam rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui
2,82 Eur

Kiekvienam rinkimuose dalyvavusiam rinkėjui
5,88 Eur

- Rinkimų biuletenių ir rinkimų medžiagos spausdinimo paslaugos (905 tūkst. Eur)
- Informacinės sistemos palaikymo paslaugos (425 tūkst. Eur)
- Rinkėjų informavimo paslaugos (375 tūkst. Eur)
- Rinkimų komisijų transporto išlaidos (193 tūkst. Eur)
- Politinės kampanijos dalyvių patikrinimo paslaugos (50 tūkst. Eur)
- Politinės kampanijos dalyvių stebėsenos paslaugos (20 tūkst. Eur)
- Kandidatų ir jų sąrašų programų leidinio maketavimo paslaugos (15 tūkst. Eur)
- Ryšių paslaugos (18 tūkst. Eur)
- Kanceliarinės prekės (131 tūkst. Eur)
- Kitos išlaidos (145 tūkst. Eur)

Respublikos Prezidento rinkimai

Vyriausiajai rinkimų komisijai pareiškinius dokumentus pateikė 13 asmenų: 7 išsikėlę asmenys ir 6 asmenys, kuriuos iškėlė partijos. Tam, kad jie būtų įregistruoti kandidatais, reikėjo surinkti ne mažiau kaip 20 tūkstančių rinkėjų parašų. Įstatyme nustatyto parašų skaičiaus nesurinko 4 – Petras Auštrevičius, Alfonsas Butė, Petras Gražulis ir Kazimieras Juraitis, tad Vyriausioji rinkimų komisija įregistravo ir paskelbė kandidatais į Respublikos Prezidentus 9 asmenis.

Vadovaujantis teisės aktais, Respublikos Prezidento rinkimuose turi teisę dalyvauti Lietuvos Respublikos piliečiai, rinkimų dieną sukakę 18 metų, gyvenantys Lietuvoje ir užsienyje. Užsienyje balsuojantys rinkėjai registruotis balsavimui galėjo nuo 2019 m. vasario 14 d. Prezidento rinkimuose užsiregistravo, tai yra buvo įtraukti į užsienyje balsuojančių rinkėjų sąrašus, 60 640 rinkėjų, iš kurių dalyvavo – 52 812 rinkėjų, pakartotiniame balsavime (gegužės 26 d.) užsiregistravo 63 030 rinkėjų, iš kurių dalyvavo – 44 142. Balsavimas paštu didžiojoje dalyje valstybių pradėtas vykdyti nuo 2019 m. balandžio 16–19 d., pakartotiniame balsavime – nuo gegužės 15 d.

Pretendentai būti kandidatais į Respublikos Prezidentus

Iš viso

13

Iš jų įregistruota kandidatais
į Respublikos Prezidentus

9

Kandidatų
amžiaus vidurkis

**54 metai ir
10 mėn.**

Jauniausias
kandidatas

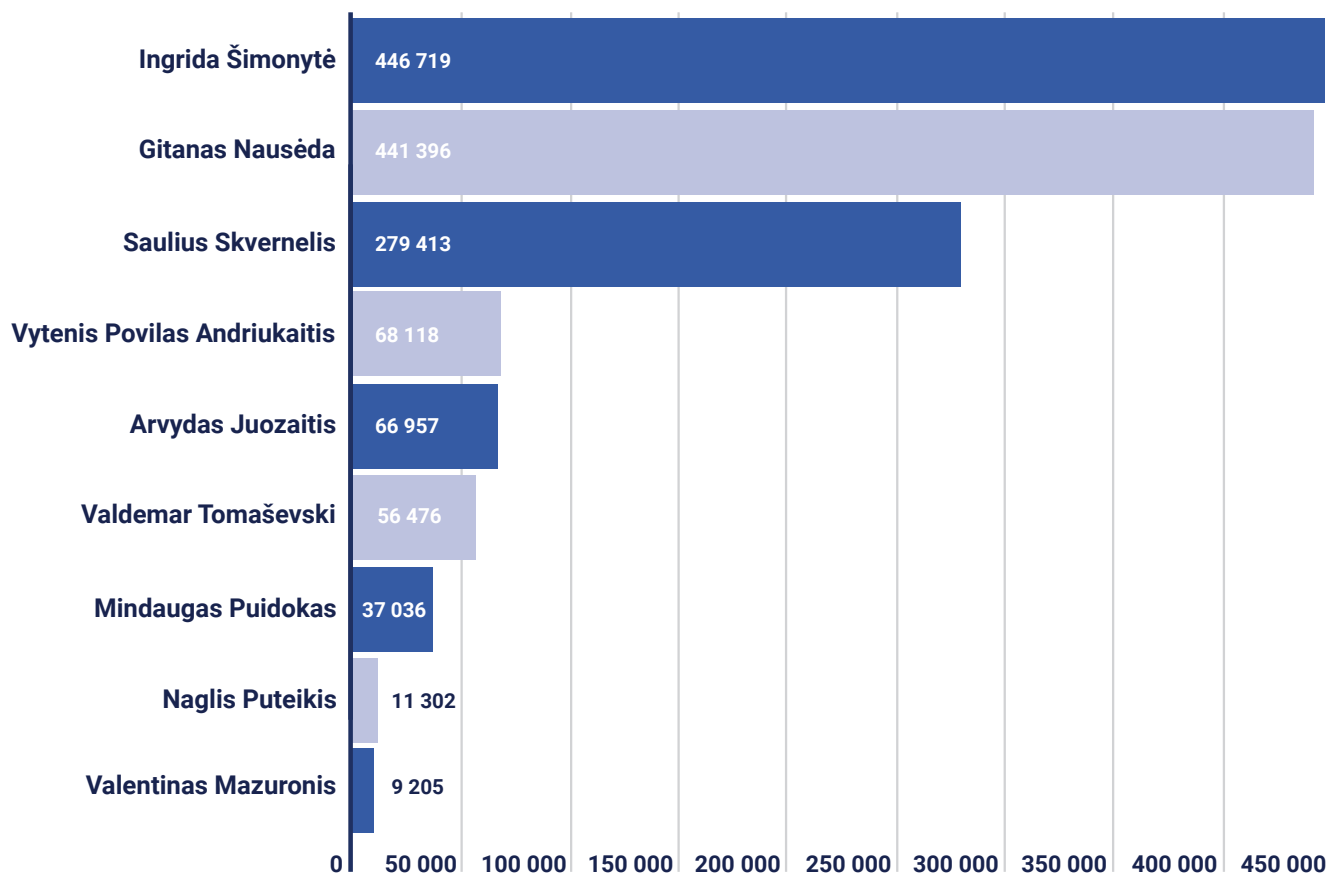
**40 metų ir
1 mėn.**

Vyriausias
kandidatas

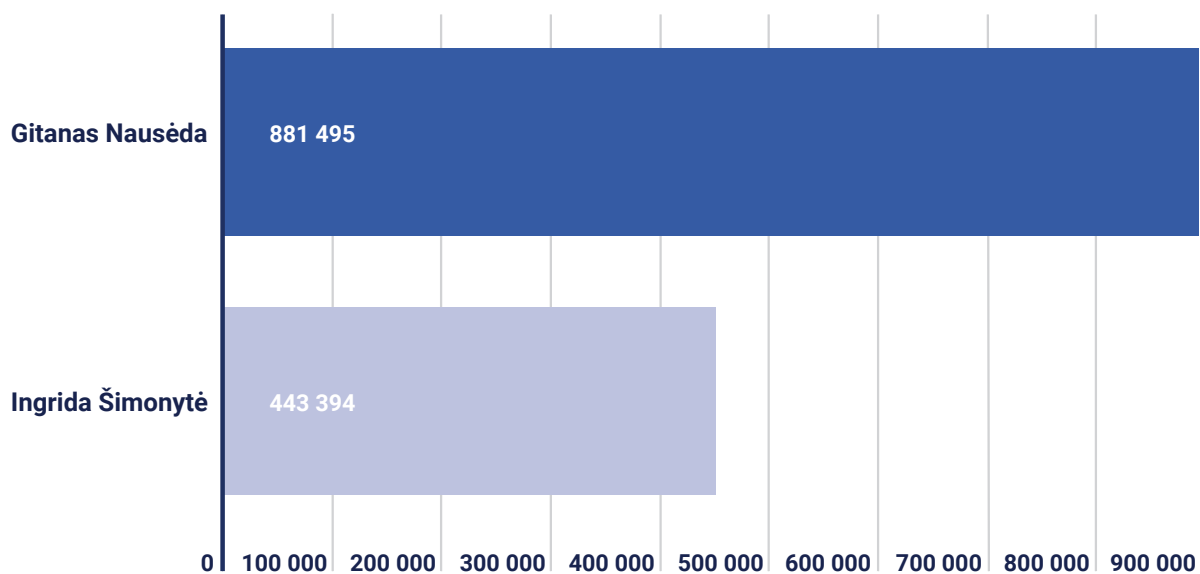
**67 metų ir
9 mėn.**

Balsavimo rezultatai

2019 m. gegužės 12 d. balsavimo rezultatai

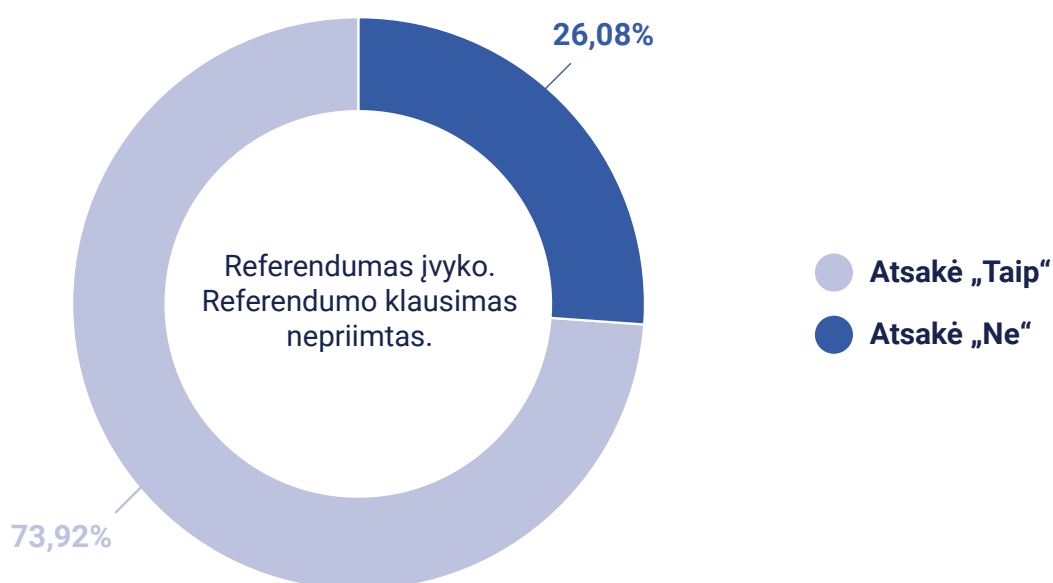
2019 m. gegužės 26 d. balsavimo rezultatai

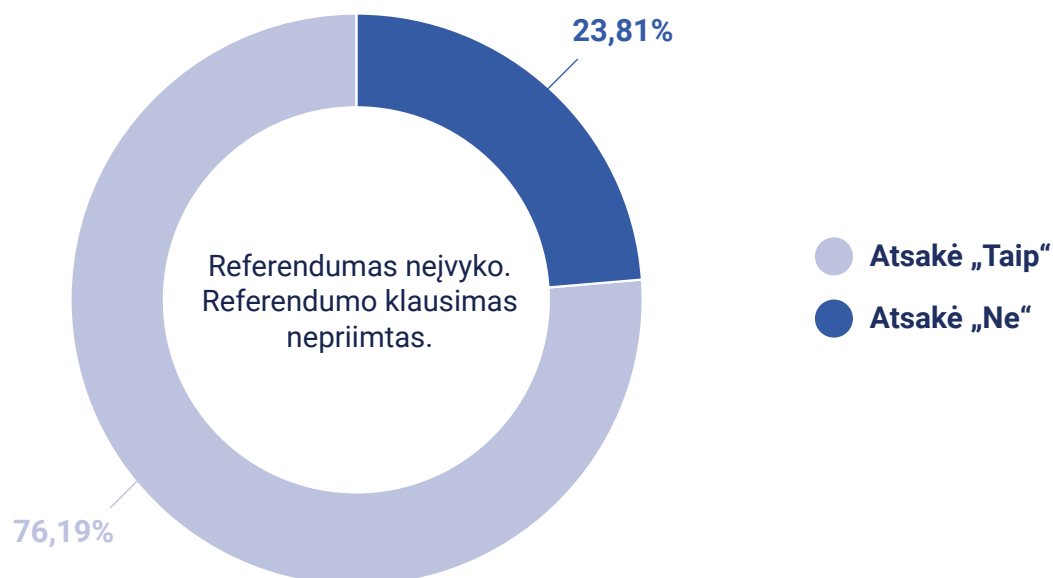
2019 m. gegužės 12 d. referendumas dėl Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo ir referendumas dėl Konstitucijos 55 straipsnio pakeitimo

Balsavimo rezultatai

2019 m. gegužės 12 d. referendumas dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo

2019 m. gegužės 12 d. referendumas dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 55 straipsnio pakeitimo

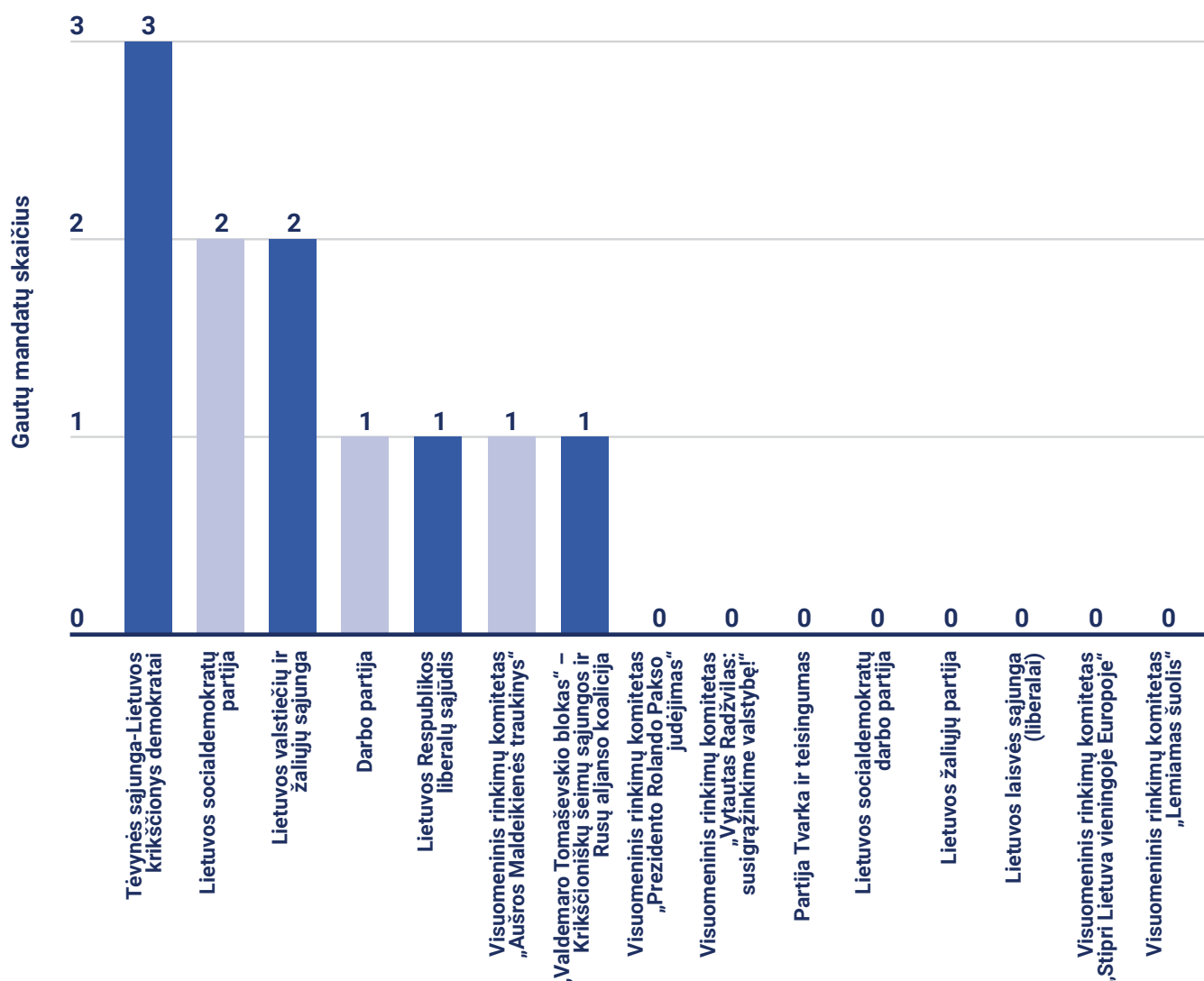
Rinkimai į Europos Parlamentą

Nuo 2019 m. kovo 2 d. iki kovo 22 d. partijos ir visuomeniniai rinkimų komitetai teikė Vyriausiajai rinkimų komisijai pareiškinius dokumentus su kandidatų sąrašais, kuriuose turėjo būti ne mažiau kaip 5 kandidatai. 2 rinkimų komitetai pareiškinių dokumentų nepateikė. Pateikus pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija išdavė rinkėjų parašų rinkimo lapus. Kandidatų sąrašus turėjo paremti ne mažiau kaip 10 tūkstančių rinkėjų parašų. Rinkimų komitetui „Prof. Dr. Stanislovo Tomo sąrašas“ nepavyko surinkti nustatyto parašų skaičiaus.

Vyriausioji rinkimų komisija 2019 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. Sp-235 įregistravo 301 kandidatą į Europos Parlamento narius (iš viso 16 kandidatų sąrašų: 10 kandidatų sąrašų iškėlė partijos, 5 – rinkimų komitetai ir 1 – partijų koalicija).

Vadovaujantis teisės aktais, rinkimuose į Europos Parlamentą turi teisę dalyvauti Lietuvos Respublikos piliečiai, taip pat kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, rinkimų dieną sukažę 18 metų, gyvenantys Lietuvoje ir užsienyje. Užsienyje balsuojantys rinkėjai registruotis balsavimui galėjo nuo 2019 m. vasario 14 d. Užsiregistravo 62 525 rinkėjai, iš kurių dalyvavo – 40 783 rinkėjai.

Balsavimo rezultatai

Išrinkti Europos Parlamento nariai

Kandidatas	Sąrašas
Petras AUŠTREVIČIUS	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis
Vilija BLINKEVIČIŪTĖ	Lietuvos socialdemokratų partija
Rasa JUKNEVIČIENĖ	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Andrius KUBILIUS	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Aušra MALDEIKIENĖ	Visuomeninis rinkimų komitetas „Aušros Maldeikienės traukinys“
Raimondas Šarūnas MARČIULIONIS*	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Liudas MAŽYLIS	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
Juozas OLEKAS	Lietuvos socialdemokratų partija
Bronis ROPĖ	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga
Valdemar TOMAŠEVSKI	„Valdemaro Tomaševskio blokas“ – Krikščioniškų šeimų sąjungos ir Rusų aljanso koalicija
Viktor USPASKICH	Darbo partija

* Atsisakė mandato. Vietoj jo Europos Parlamento nariu tapo Stasys Jakeliūnas (Vyriausiosios rinkimų komisijos 2019-06-02 sprendimas Nr. Sp-290).

2019 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų, referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo, referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 55 straipsnio pakeitimo ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą biudžetas

Vyriausioji rinkimų komisija 2019 m. balandžio 18 d. sprendimu Nr. Sp-228 patvirtino 2019 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų, referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo, referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 55 straipsnio pakeitimo ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą išlaidų sąmatą ir jiems panaudojo 12 267 000 eurų valstybės biudžeto asignavimų. 9 085 000 eurų panaudota rinkimų apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių ir darbuotojų darbo užmokesčiui bei socialinio draudimo įmokoms. 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo pakeitimui taikomos 39,5 proc. mokesčių įmokos, tai yra gyventojų pajamų mokesčio – 20 proc. ir socialinio draudimo – 19,5 proc. įmokos.

Nuo 2019 m. balandžio mėn. iki 2019 m. birželio mėn. savivaldybių rinkimų komisijų pirmininkai vidutiniškai ir neatskaičius mokesčių uždirbo 1 148,89 euro, savivaldybių rinkimų komisijų nariai – 915,17 euro, apylinkių rinkimų komisijų pirmininkai – 566,64 euro ir apylinkių rinkimų komisijų nariai – 256,42 euro.

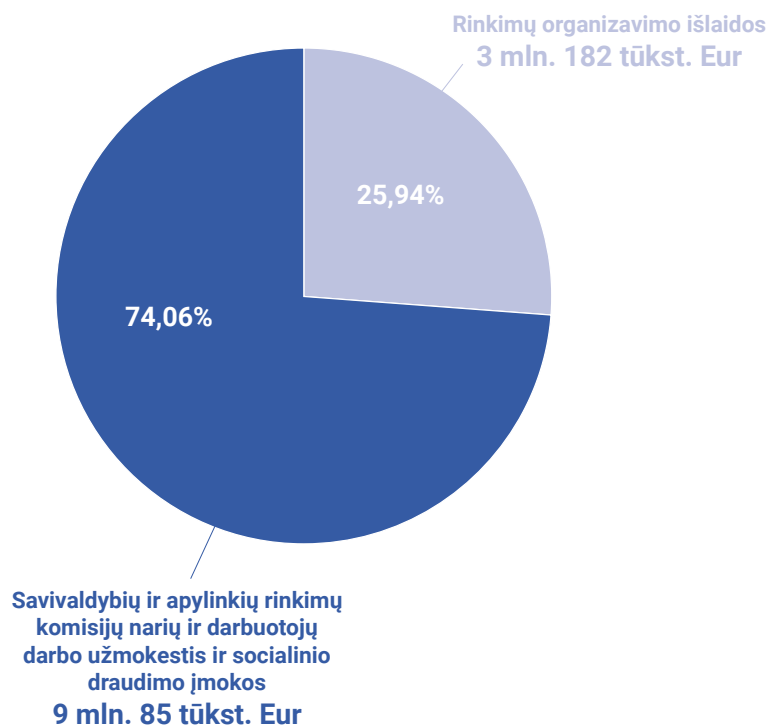
2019 m. gegužės 12 d. Prezidento rinkimų, referendumų ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimų į Europos Parlamentą rinkimų komisijų darbo užmokesčio vidurkis

Pareigų pavadinimas	Narių skaičius	Priskaitytas vidutinis darbo užmokestis per rinkimų laikotarpį neatskaičius mokesčių (2019-04 / 2019-06)	Priskaitytas vidutinis mėnesinis darbo užmokestis neatskaičius mokesčių
Savivaldybės komisijos pirmininkas	60	2 872,22	1 148,89
Savivaldybės komisijos narys	514	2 287,92	915,17
Apylinkės komisijos pirmininkas	1 972	1 133,27	566,64
Apylinkės komisijos narys	10 275	512,83	256,42

Lyginant 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimus su 2019 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimais, referendumu dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo, referendumu dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 55 straipsnio pakeitimo ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimais į Europos Parlamentą, stebimas vidutinio darbo užmokesčio didėjimas, susijęs su vienu metu vykdomų rinkimų skaičiumi. Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose išankstinis balsavimas vyko po 2 dienas, o 2019 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimuose, referendume dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo, referendume dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 55

straipsnio pakeitimo ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimuose į Europos Parlamentą – po 5 dienas. Dėl padidėjusio darbo krūvio padidėjo rinkimų komisijų darbo valandų skaičius, tai taip pat turėjo įtakos apygardų ir apylinkių pirmininkų ir narių vidutinio priskaityto darbo užmokesčio padidėjimui. Rinkimų organizavimo išlaidoms panaudota 3 182 000 eurų, įskaitant rinkimų organizavimo užsienyje išlaidas.

Bendra rinkimų organizavimo išlaidų suma – 12 mln. 267 tūkst. Eur

Rinkimų kaina vienam rinkėjui

Kiekvienam rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui
4,93 Eur

Kiekvienam rinkimuose dalyvavusiam rinkėjui
8,60 Eur

- Rinkimų biuletenių ir rinkimų medžiagos spausdinimo paslaugos (1 133 tūkst. Eur)
- Informacinės sistemos palaikymo paslaugos (565 tūkst. Eur)
- Rinkimų organizavimo užsienyje išlaidos (489 tūkst. Eur)
- Rinkimų komisijų transporto išlaidos (337 tūkst. Eur)
- Rinkėjų informavimo paslaugos (152 tūkst. Eur)
- Politinės kampanijos dalyvių stebėsenos paslaugos (40 tūkst. Eur)
- Politinės kampanijos dalyvių patikrinimo paslaugos (4 tūkst. Eur)
- Kurjerių paslaugos (68 tūkst. Eur)
- Ryšių paslaugos (29 tūkst. Eur)
- Kanceliarinės prekės (131 tūkst. Eur)
- Kitos išlaidos (233 tūkst. Eur)

2019 m. rugsėjo 8 d. nauji rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą vienmandatėse Žirmūnų Nr. 4, Gargždų Nr. 31 ir Žiemgalos Nr. 46 rinkimų apygardose

Po 2019 metais įvykusių savivaldybių tarybų rinkimų 2 Seimo nariai buvo išrinkti savivaldybių tarybų nariais – merais. Po tais pačiais metais vykusių rinkimų į Europos Parlamentą vienas Seimo narys, išrinktas vienmandatėje rinkimų apygardoje, tapo Europos Parlamento nariu. Seimo nariams atsisakius mandatų 2019 metų rugsėjo 8 dieną įvyko nauji Seimo nario rinkimai Žirmūnų Nr. 4, Gargždų Nr. 31 ir Žiemgalos Nr. 46 apygardose. Kandidatais į Seimo narius partijos išskėlė 21 asmenį, 8 piliečiai savo kandidatūras išsikėlė patys. Daugiausia kandidatų buvo iškelta Žirmūnų Nr. 4 apygardoje – 12 (9 išskėlė partijos, 4 – patys). Gargždų Nr. 31 – 11, atitinkamai 8 ir 3, bei Žiemgalos Nr. 46 – 6, atitinkamai 5 ir 1.

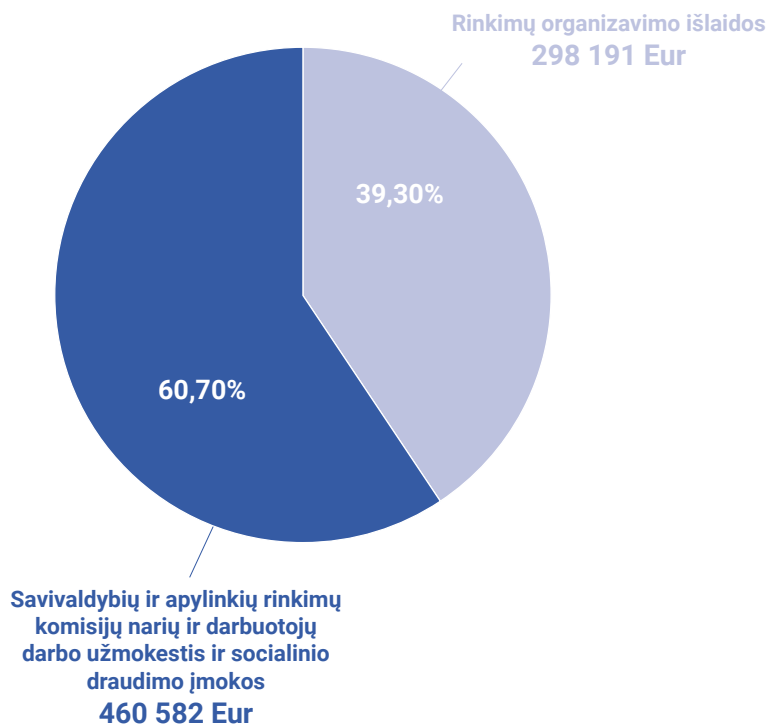
Kandidatais į Seimo narius buvo registruota Žirmūnų rinkimų apygardoje 11 kandidatų, neregistruota viena išsikėlusį kandidatė, nesurinkusi reikiamo ją remiančių rinkėjų parašų skaičiaus. Gargždų rinkimų apygardoje registruota 10 kandidatų, neregistruotas vienas Žaliųjų partijos keltas asmuo, pats atsiėmęs pareiškinį dokumentus.

Apygardos	Kelta kandidatų	Registruota kandidatų	Kelta partijų	Išsikėlė patys	Neregistruoti partijų	Neregistruoti patys išsikėlę
Žirmūnų Nr. 4	12	11	9	3	0	1
Gargždų Nr. 31	11	10	8	3	1	0
Žiemgalos Nr. 46	6	6	5	1	0	0
Iš viso	29	27	22	7	1	1

Naujuose Seimo nario rinkimuose dirbo 26 apygardų rinkimų komisijų nariai ir 591 apylinkių rinkimų komisijų narys. Daugiausia apylinkių rinkimų komisijų narių dirbo Žiemgalos rinkimų apygardos Nr. 46 apylinkėse – 321. Mažiausia – Žirmūnų Nr. 4 – 97. Rinkimus stebėjo 370 visų rinkimuose dalyvavusių partijų ir „Baltųjų pirštinių“ atstovai.

Seimo nariais tapo Liudas Jonaitis – Lietuvos socialdemokratų partijos atstovas, išrinktas Žiemgalos rinkimų apygardoje Nr. 41, Paulė Kuzmickienė – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidatė, išrinkta Žirmūnų rinkimų apygardoje Nr. 4, ir Rasa Petrauskienė – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidatė Gargždų rinkimų apygardoje Nr. 31.

Bendra rinkimų organizavimo išlaidų suma – 758 773,08 Eur

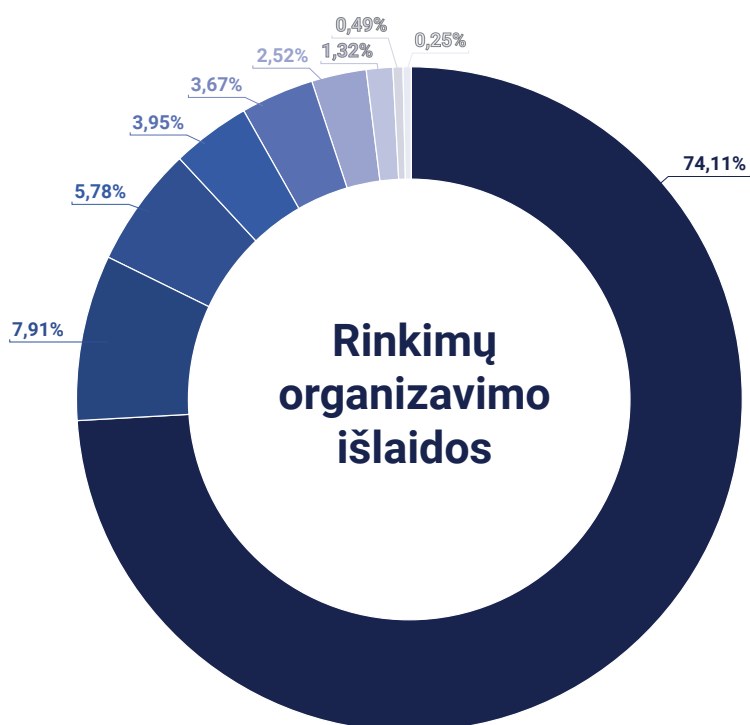
Rinkimų kaina vienam rinkėjui

Kiekvienam rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui
6,87 Eur

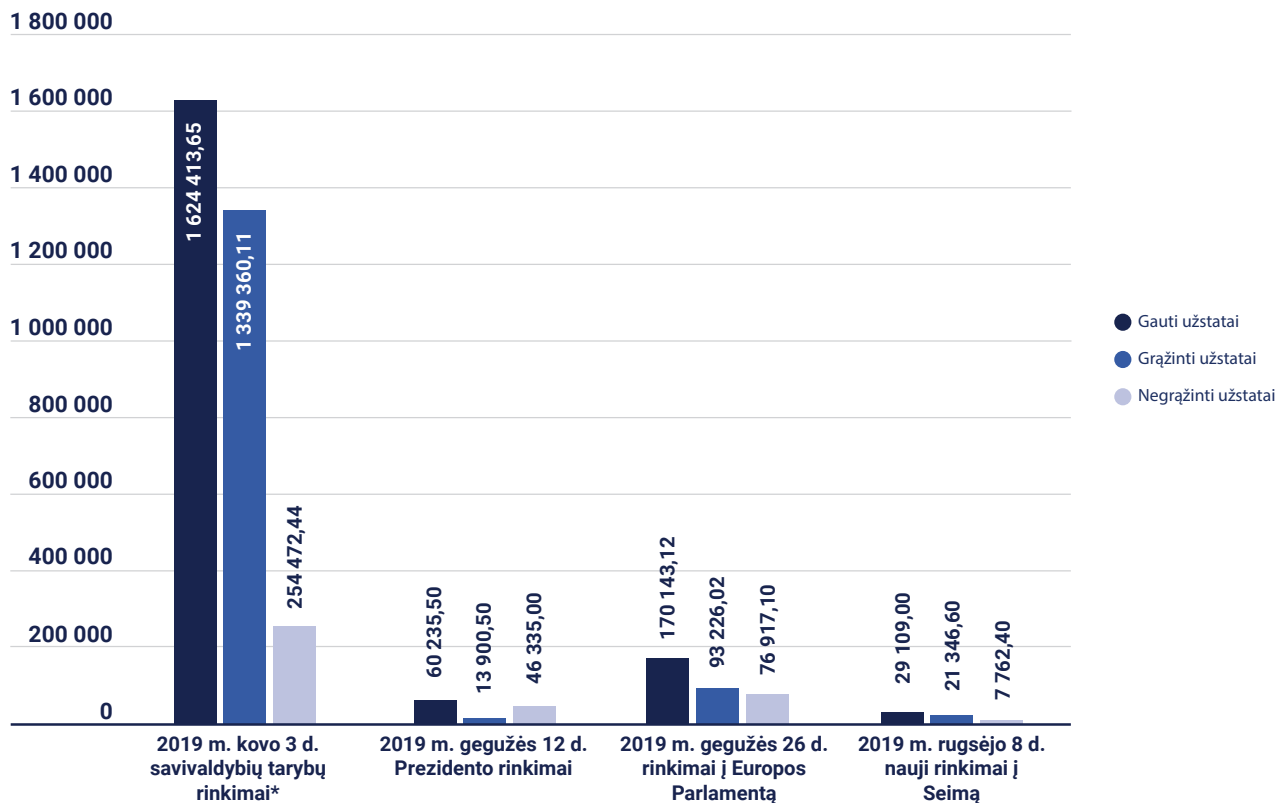
Kiekvienam rinkimuose dalyvavusiam rinkėjui
35,42 Eur

- Informacinės sistemos palaikymo paslaugos (221 000,00 Eur)
- Rinkimų biuletenių ir rinkimų medžiagos spausdinimo paslaugos (23 576,56 Eur)
- Transporto išlaidos (17 227,48 Eur)
- Rinkėjų informavimo paslaugos (11 772,87 Eur)
- Kitos išlaidos (10 935,96 Eur)
- Kanceliarinės prekės (7 513,41 Eur)
- Politinės kampanijos dalyvių patikrinimo paslaugos (3 943,06 Eur)
- Ryšių paslaugos (1 461,92 Eur)
- Kandidatų rinkimų programų leidinio maketavimo paslaugos (760 Eur)

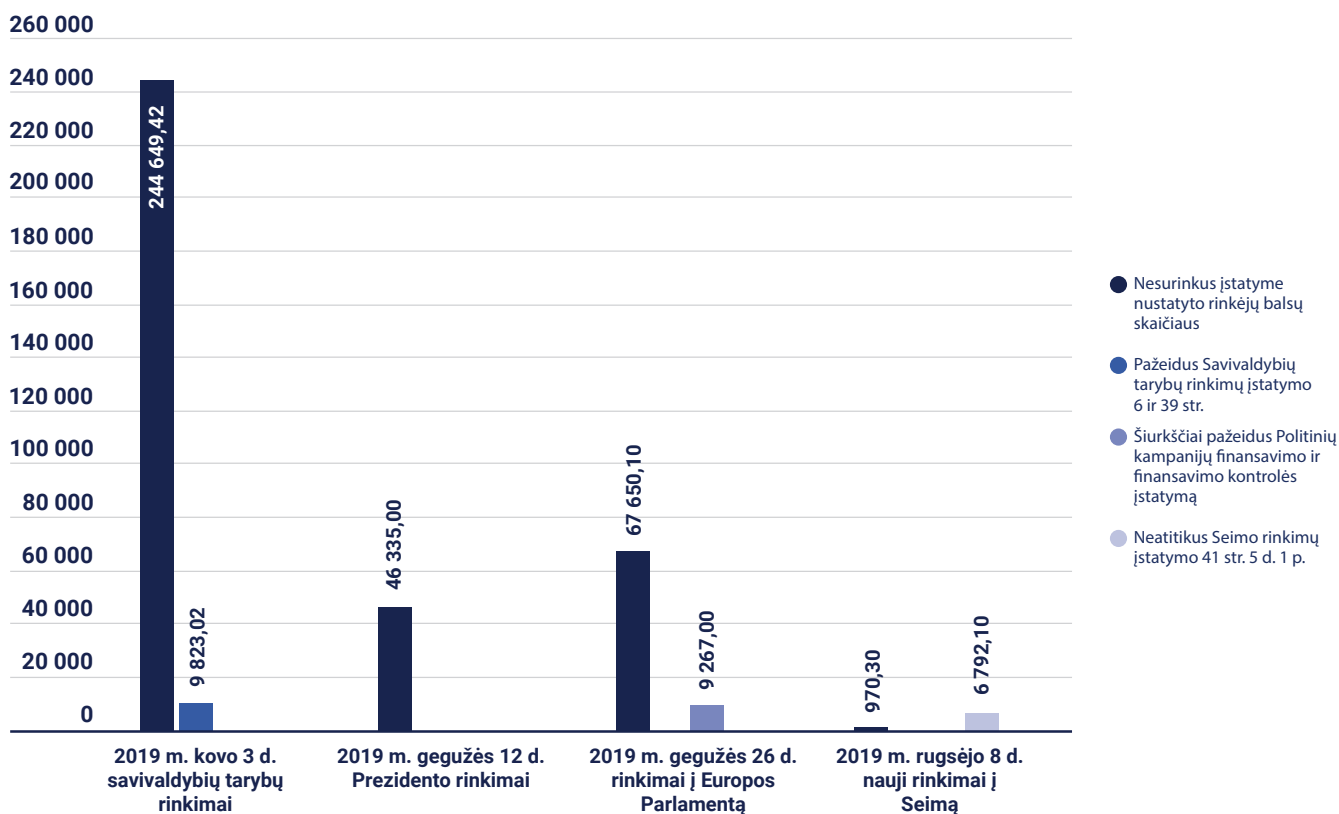
2019 m. vykusių rinkimų užstatų grąžinimas

Gauti, grąžinti ir negrąžinti užstatai

* Grąžinta per klaidą sumokėjus – 24 094,20 Eur

Negrąžinti užstatai

Politinių kampanijų finansavimas ir finansavimo kontrolė

Savarankiškais 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos dalyviais buvo įregistruotas 341 asmuo.

Eil. Nr.		Savarankiški dalyviai	Atstovaujantieji dalyviai
1.	Politinės partijos	18	–
2.	Politinių partijų iškelti kandidatų sąrašai	207	193
3.	Politinių partijų iškelti kandidatai	2	325
4.	Visuomeniniai rinkimų komitetai	97	–
5.	Visuomeninių rinkimų komitetų iškelti kandidatai	1	70
6.	Išsikėlę kandidatai	16	–
Iš viso		341	–

Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimuose savarankiškais politinės kampanijos dalyviais įregistruota 17 asmenų, iš kurių 8 dalyvio statusą prarado. Rinkimuose į Europos Parlamentą savarankiškais politinės kampanijos dalyviais įregistruoti 22 asmenys, iš kurių 14 partijų ir 8 visuomeniniai rinkimų komitetai.

Politinės kampanijos finansavimo šaltiniai

Politinių kampanijų finansavimo šaltiniai numatyti Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje (politinių partijų) ir 8 straipsnio 1 dalyje (kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių). Politinės kampanijos gali būti finansuojamos tik iš šių šaltinių:

- 1) politinės partijos lėšomis;
- 2) nuosavomis (asmeninėmis) kandidatų lėšomis;
- 3) pagal PKFFK įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukomis politinei kampanijai;
- 4) iš bankų gaunamomis paskolomis (galimos tik politinėms partijoms);
- 5) palūkanomis už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.

2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos dalyviai politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodė gavę ir priėmę 4 868 373,78 Eur lėšų, Respublikos Prezidento rinkimuose – 1 901 278,53 Eur, rinkimuose į Europos Parlamentą – 1 696 262,58 Eur.

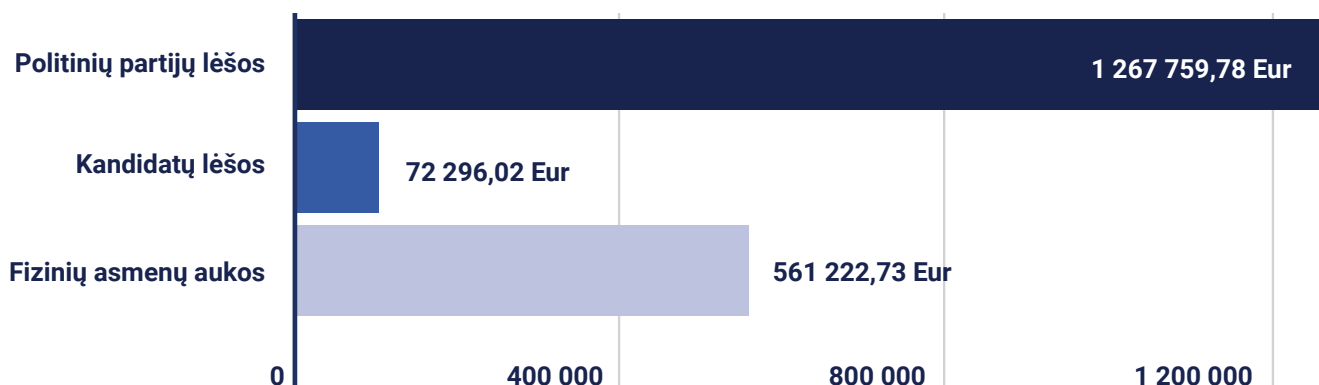
2019 m. vykusių visuotinių rinkimų finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Finansavimo šaltinis	2019 03 03 savivaldybių tarybų rinkimų		2019 05 12 Respublikos Prezidento rinkimų		2019 05 26 rinkimų į Europos Parlamentą	
		suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.
1.	Politinės partijos lėšos, iš viso	3 026 402,27	62,16	1 267 759,78	66,68	1 227 159,85	72,34
1.1.	Politinės partijos lėšos, panaudotos politinei kampanijai finansuoti (PL)	1 302 097,29	26,74	603 759,78	31,76	172 346,71	10,16
1.2.	Politinės partijos gauti valstybės biudžeto asignavimai, panaudoti politinei kampanijai finansuoti (VBA)	1 724 304,98	35,42	664 000,00	34,92	1 054 813,14	62,18
2.	Kandidato (kandidatų) nuosavos (asmeninės) lėšos, panaudotos politinei kampanijai (KL)	1 327 280,91	27,26	72 296,02	3,80	294 481,03	17,36
3.	Fizinių asmenų aukos, iš viso	514 688,20	10,58	561 222,73	29,52	174 621,70	10,29
3.1.	Fizinių asmenų aukos, didesnės nei 12 eurų (FAA)	491 491,11	10,10	499 892,67	26,29	171 408,95	10,11
3.2.	Fizinių asmenų mažos aukos, neviršijančios 12 eurų (MA)	23 197,09	0,48	61 330,06	3,23	3 212,75	0,19
4.	Palūkanos už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas (BP)	2,40	0,00				
Iš viso		4 868 373,78	100	1 901 278,53	100	1 696 262,58	100

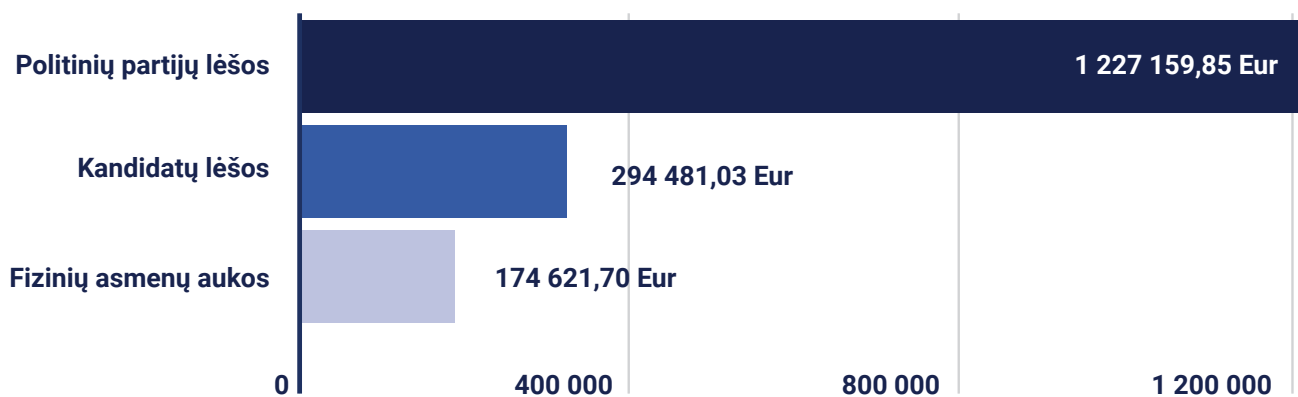
2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų lėšų struktūra

2019 m. Respublikos Prezidento rinkimų lėšų struktūra

2019 m. rinkimų į Europos Parlamentą lėšų struktūra

2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos finansavimas pagal kandidatus, kandidatų sąrašus iškėlusias organizacijas

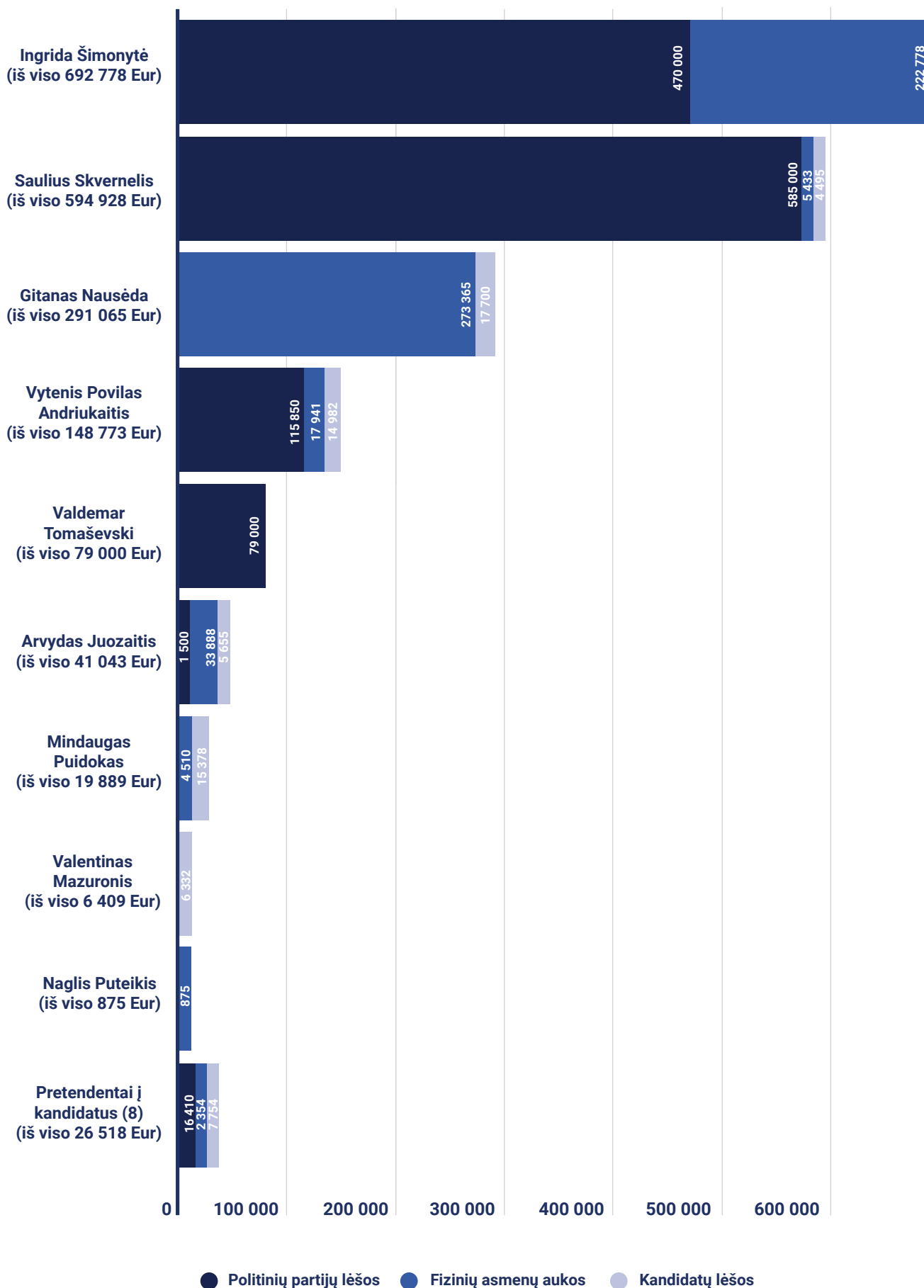
Eil. Nr.	Iškėlė	Dalyvių skaičius		Politinės partijos lėšos	Kandidatų lėšos	Fizinių asmenų aukos	Palūkanos	Pajamos, iš viso
		savarankiškų	atstovaujamųjų					
1.	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai	57	59	746 258,19	144 829,43	54 159,66	0,00	945 247,28
2.	Visuomeniniai rinkimų komitetai	98	71	0,00	485 938,02	281 867,27	0,00	767 805,29
Iš jų daugiau nei 20 000 Eur gavo:								
2.1.	R. Šimašiaus komanda „Už Vilnių, kuriuo didžiuojamės!“	2	0	0,00	5 179,06	107 308,41	0,00	112 487,47
2.2.	„Vytautas Grubliauskas ir komanda“	1	1	0,00	38 740,55	6 234,00	0,00	44 974,55
2.3.	Vieningas Kaunas	1	1	0,00	30 716,82	7 000,00	0,00	37 716,82
2.4.	Už Alytų	1	1	0,00	16 701,12	9 110,00	0,00	25 811,12
2.5.	A. Margelio komanda „Pirmyn!“	1	1	0,00	14 613,28	8 590,00	0,00	23 203,28
2.6.	Valerijaus Simulik judėjimas „Už Šiaulius“	1	1	0,00	19 424,00	3 200,00	0,00	22 624,00
2.7.	Vieninga Plungė	1	1	0,00	17 150,00	3 000,00	0,00	44 974,55
3.	Lietuvos socialdemokratų partija	61	60	518 913,05	146 076,86	57 486,06	2,40	722 478,37
4.	Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	1	107	515 960,00	111 847,64	31 013,62	0,00	658 821,26
5.	Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	33	57	363 293,54	88 650,69	14 823,77	0	466 768,00
6.	Darbo partija	53	38	261 919,12	104 759,96	24 974,00	0	391 653,08

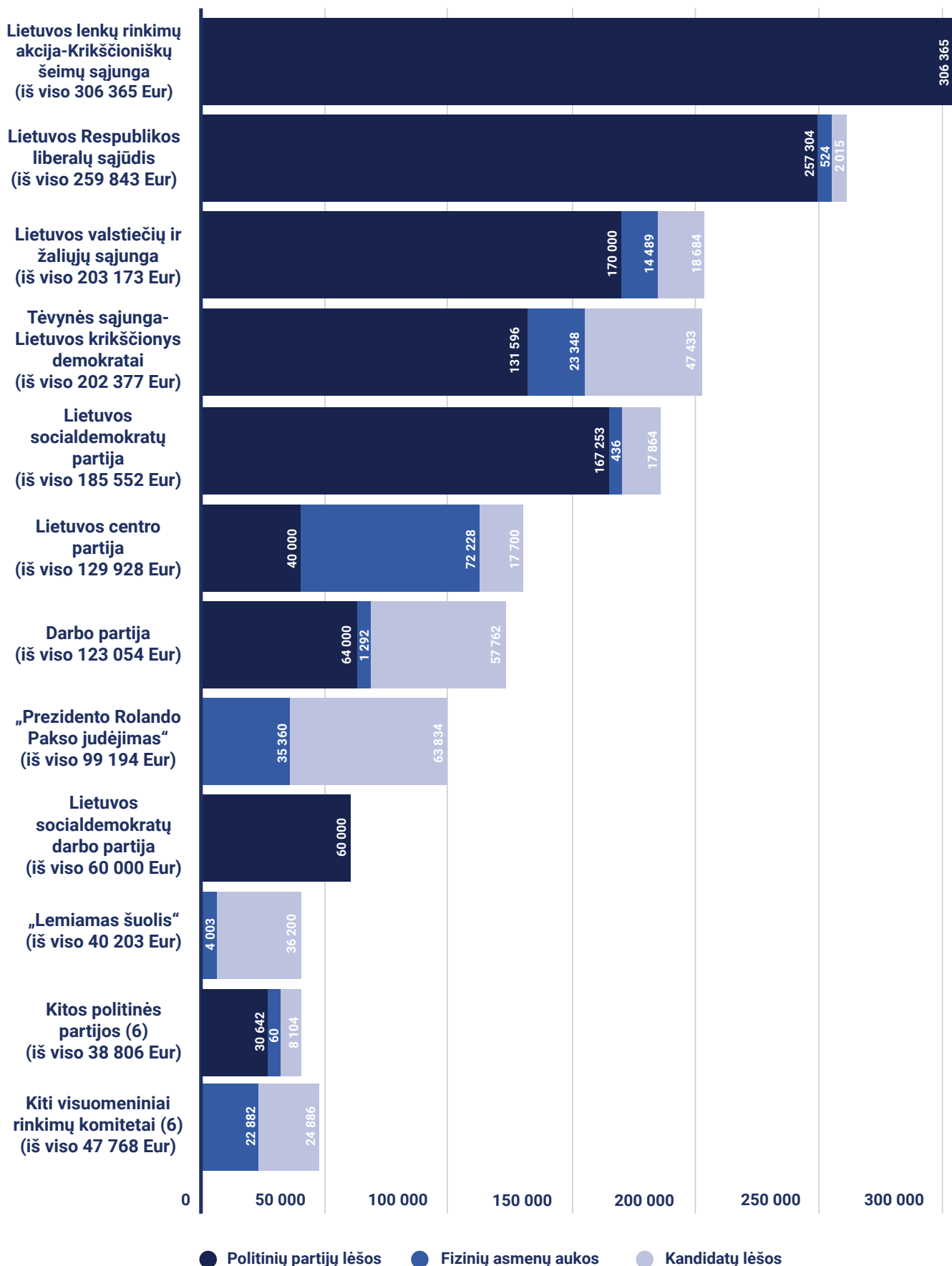
Eil. Nr.	Išskėlė	Dalyvių skaičius		Politinės partijos lėšos	Kandidatų lėšos	Fizinių asmenų aukos	Palūkanos	Pajamos, iš viso
		savarankiškų	atstovaujamųjų					
7.	Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga	1	17	350 000,00	0,00	0,00	0,00	350 000,00
8.	Partija Tvarka ir teisingumas	1	60	85 000,00	75 971,25	0,00	0,00	160 971,25
9.	Lietuvos socialdemokratų darbo partija	9	36	121 901,80	21 030,00	15 226,66	0,00	158 158,46
10.	Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai)	2	22	37 693,31	44 917,30	4 535,72	0,00	87 146,33
11.	Išsikėlę kandidatai*	12	0	10 500,00	36 183,73	17 235,96	0,00	63 919,69
12.	Lietuvos centro partija	1	37	500,00	29 107,53	4 533,98	0,00	34 141,51
13.	Lietuvos žaliųjų partija	1	13	9 067,20	20 050,00	248,00	0,00	29 365,20
14.	Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjunga	1	4	4 750,00	16 000,00	0,00	0,00	20 750,00
15.	Politinė partija Rusų aljansas	1	8	0,00	0,00	6 620,00	0,00	6 620,00
16.	Partija „Jaunoji Lietuva“	1	1	646,06	1 318,50	432,00	0,00	2 396,56
17.	Lietuvos krikščioniškosios demokratijos partija	1	3	0,00	500,00	1 528,00	0,00	2 028,00
18.	Pretendentai į kandidatus	4	0	0,00	100,00	0,00	0,00	100,00
19.	Emigrantų partija	1	0	0,00	0,00	3,50	0,00	3,50
20.	Kovotojų už Lietuvą sąjunga	1	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21.	Žemaičių partija	1	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso		341	593	3 026 402,27	1 327 280,91	514 688,20	2,4	4 868 373,78

* Įskaitant ir tuos išsikėlusius kandidatus, kuriuos kėlė ir politinės partijos.

2019 m. Respublikos Prezidento rinkimų politinės kampanijos finansavimas pagal kandidatus

2019 m. rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos finansavimas pagal kandidatų sąrašus iškėlusias organizacijas

Aukotojai ir aukų limitai

Asmenų, galinčių aukoti politinės kampanijos dalyviams, sąrašas nurodytas PKFFK įstatymo 13 straipsnio 11 dalyje.

Asmenys	Savivaldybių tarybų rinkimai	Respublikos Prezidento rinkimai	Rinkimai į Europos Parlamentą
Lietuvos Respublikos piliečiai	Taip	Taip	Taip
Nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai, turintys kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybę	Taip	Ne	Taip
Nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai, neturintys kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietybės, arba asmenys be pilietybės	Taip	Ne	Ne

PKFFK įstatymo 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyti aukų ir kandidatų nuosavų (asmeninių) lėšų politinei kampanijai dydžio ribojimai:

1) vienas fizinis asmuo per politinę kampaniją kiekvienam savarankiškam politinės kampanijos dalyviui gali suteikti auką, neviršijančią 10 VMDU dydžių, t. y. 8 850 Eur. Bendra vieno fizinio asmens aukų savarankiškiems politinės kampanijos dalyviams suma per kalendorinius metus negali viršyti 10 procentų fizinio asmens už paskutinius praėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama po gegužės 1 dienos) arba už užpraėjusius kalendorinius metus deklaruotų metinių pajamų (kai auka teikiama iki gegužės 1 dienos). Į šiuos dydžius neįskaičiuojamos mažos fizinių asmenų aukos (kurių bendra suma vienam politinės kampanijos dalyviui neviršija 12 Eur) (2 dalis);

2) kandidatas vienmandatėje rinkimų apygardoje, į politinių partijų ir visuomeninių rinkimų komitetų keliamų kandidatų sąrašus įrašyti kandidatai ir referendumo iniciatoriai savo politinei kampanijai finansuoti gali suteikti auką, neviršijančią 20 VMDU dydžių, t. y. 17 700 Eur (3 dalis).

Per visą kampanijos laikotarpį VRK nenustatė atvejų, kuomet savarankiški politinės kampanijos dalyviai pateiktose ataskaitose būtų nurodę, kad priėmė aukas iš juridinių asmenų ar aukas, viršijančias įstatyme numatytus aukų limitus. Tačiau tikrinant 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų aukotojus nustatyti pavieniai atvejai, kai buvo priimtose aukos iš asmenų, nedeklaravusių turto, ar kai aukų suma viršijo 10 proc. deklaruotų pajamų, dėl to kampanijų dalyvių išdininkai buvo įspėti. Respublikos Prezidento rinkimų ir rinkimų į Europos Parlamentą ataskaitos šiuo metu dar tikrinamos.

Nepriimtinos aukos

PKFFK įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudžiama naudoti politinėms kampanijoms gautas aukas, kurios neatitinka šio įstatymo reikalavimų. Jeigu tokios aukos buvo gautos ir aukotojas yra žinomas, politinės kampanijos išdininkas per 5 darbo dienas nuo tokios aukos gavimo dienos turi auką grąžinti aukotojui, nurodydamas atsisakymo priimti auką priežastis. Jeigu aukoto-

tojas per 10 darbo dienų nenustatomas, politinės kampanijos įždininkas auką perveda į valstybės biudžetą.

Rinkimai	Nepriimtinas aukas gavusių dalyvių skaičius	Gauta nepriimtinių aukų		Grąžinta aukotojams suma, Eur	Pervesta suma į valstybės biudžetą, Eur
		skaičius	suma, Eur		
Savivaldybių tarybų rinkimai	85	422	143 337,45	143 097,45	240,00
Respublikos Prezidento rinkimai	9	623	93 954,22	92 789,89	1 164,33
Rinkimai į Europos Parlamentą	9	116	53 197,54	53 146,54	51,00
Iš viso	103	1 161	290 489,21	289 033,88	1 455,33

Politinės kampanijos išlaidos

PKFFK įstatyme pateikiamas teisėtų politinės kampanijos dalyvių išlaidų sąrašas. PKFFK įstatymo 14 straipsnyje nustatyta, kokios išlaidos pripažįstamos politinės kampanijos išlaidomis, ir nurodomi leistini politinės kampanijos išlaidų dydžiai (toliau – išlaidų limitai).

Išlaidų limitai priklauso nuo rinkimų apygardos dydžio. 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose išlaidų dydis sudarė nuo 8 850 Eur iki 390 000 Eur vienam kandidatui į savivaldybės tarybos narius – merus ar vienam kandidatų sąrašui. Respublikos Prezidento rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą politinės kampanijos išlaidų dydis buvo 1,1 mln. Eur. Visuose rinkimuose pakartotiniame balsavime dalyvaujančių kandidatų išlaidų dydis papildomai didinamas 25 procentais, t. y. 1/4 nustatyto išlaidų limitu.

Nenustatyta, kad kuris nors rinkimuose dalyvavęs savarankiškas ar atstovaujamas politinės kampanijos dalyvis būtų viršijęs politinės kampanijos išlaidų limitą.

Bendros 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodytos išlaidos sudaro 5,4 mln. Eur, Respublikos Prezidento politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodytos išlaidos sudaro 2 mln. Eur, o Europos Parlamento – 2,1 mln. Eur.

2019 m. vykusių rinkimų politinės kampanijos išlaidos

Eil. Nr.	Išlaidų paskirtis	2019 03 03 savivaldybių tarybų rinkimų		2019 05 12 Respublikos Prezidento rinkimų		2019 05 26 rinkimų į Europos Parlamentą	
		suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.
1.	Politinei reklamai	4 627 505,31	85,38	1 534 845,90	78,47	1 731 682,94	82,48
2.	Kampanijos organizavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugoms	186 554,67	3,44	243 752,65	12,46	146 227,48	6,97
3.	Kampanijos savanorių, atstovų rinkimams ar stebėtojų ryšiui, maitinimui, apgyvendinimui ir transportui	99 047,94	1,83	16 949,63	0,87	122 785,01	5,85

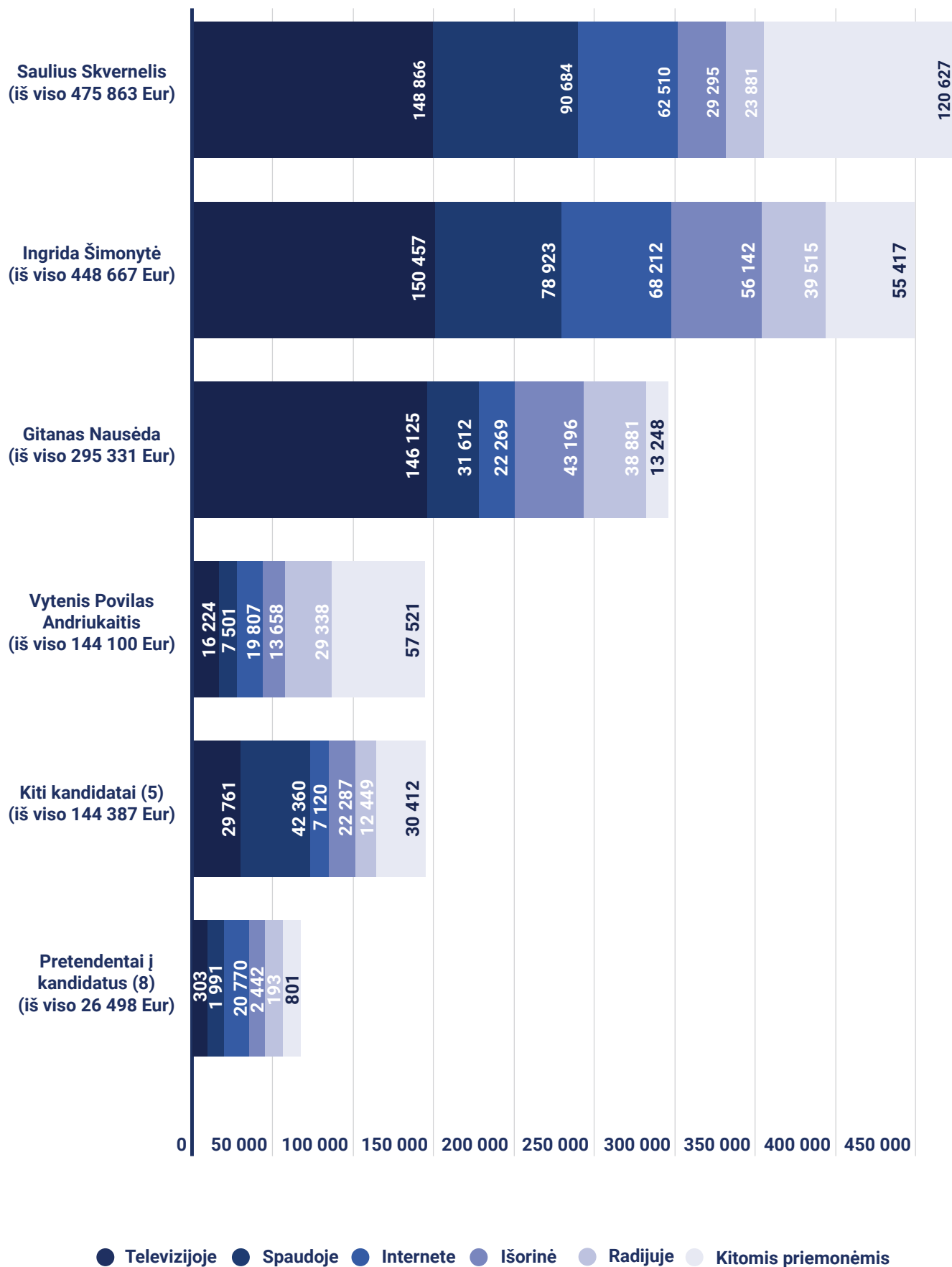
Eil. Nr.	Išlaidų paskirtis	2019 03 03 savivaldybių tarybų rinkimų		2019 05 12 Respublikos Prezidento rinkimų		2019 05 26 rinkimų į Europos Parlamentą	
		suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.
4.	Nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų nuomai	55 773,71	1,03	103 503,72	5,29	8 557,58	0,41
5.	Ne politinės kampanijos laikotarpiu turėtos išlaidos	115 007,98	2,12	0,00	0,00	5 205,47	0,25
6.	Iždininko atlyginimui ir funkcijoms vykdyti	53 147,95	0,98	12 036,95	0,62	17 040,06	0,81
7.	Audito įmonei	31 079,80	0,58	9 521,50	0,49	16 874,00	0,8
8.	Transporto priemonėms nuomoti, eksploatuoti	22 897,66	0,42	16 523,60	0,84	2 346,70	0,11
9.	Teisinėms paslaugoms	2 901,02	0,06	300	0,01	726,00	0,03
10.	Pretendento, kandidato kelionėms (transporto ir apgyvendinimo išlaidoms) į rinkimų apygardą	74,11	0	3 833,76	0,2	19,00	0
11.	Kitos išlaidos	225 609,83	4,16	14 651,75	0,75	47 972,63	2,29
Iš viso		4 868 373,78	100	1 901 278,53	100	1 696 262,58	100
Nurodyti skolos įsipareigojimai		559 397,94	10,32	58 660,98	3,00	400 706,15	19,09

Daugiausia lėšų (skirtinguose rinkimuose 82–85 proc.) išleista politinei reklamai. Vertinant politinės reklamos grupes, išlaidos rinkimams pasiskirsto taip:

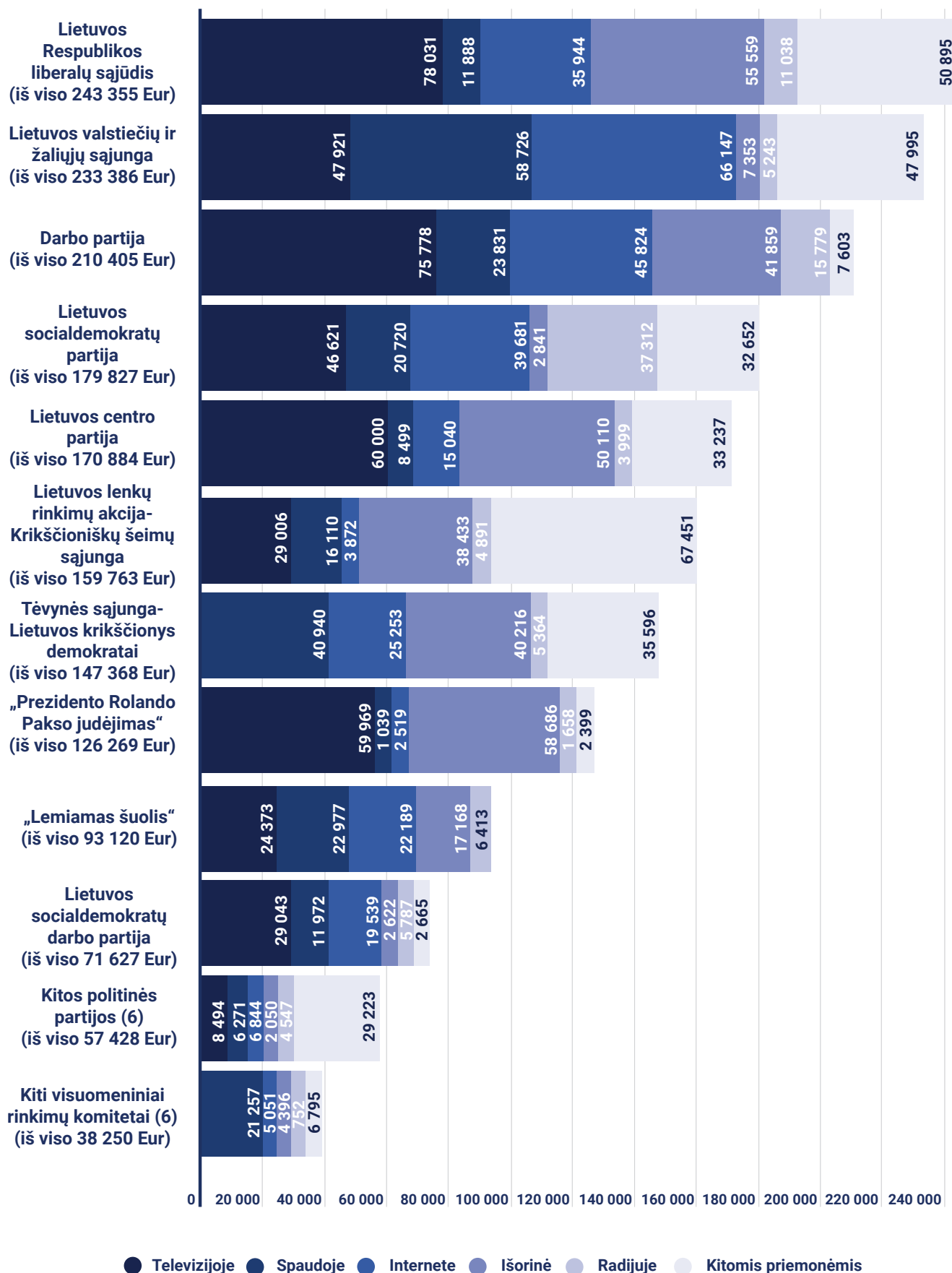
2019 m. vykusių rinkimų išlaidos politinei reklamai

Eil. Nr.	Reklamos rūšis	2019 03 03 savivaldybių tarybų rinkimų		2019 05 12 Respublikos Prezidento rinkimų		2019 05 26 rinkimų į Europos Parlamentą	
		suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.	suma, Eur	proc.
1.	Spaudos leidiniuose	1 168 985,14	25,26	253 070,64	16,49	287 902,26	16,63
2.	Išorinė politinė reklama	1 211 315,28	26,18	167 019,75	10,88	244 229,13	14,10
3.	Televizijoje	236 339,56	5,11	491 735,54	32,04	459 236,13	26,52
4.	Interne	588 660,90	12,72	200 687,87	13,08	102 781,77	5,93
5.	Radijuje	191 602,27	4,14	144 306,27	9,4	321 023,44	18,54
6.	Kitomis priemonėmis	1 230 602,16	26,59	278 025,83	18,11	316 510,21	18,28
Iš viso		4 868 373,78	100	1 534 845,90	100	1 731 682,94	100

Išlaidų reklamai struktūra 2019 m. Respublikos Prezidento rinkimuose

Išlaidų reklamai struktūra 2019 m. rinkimuose į Europos Parlamentą

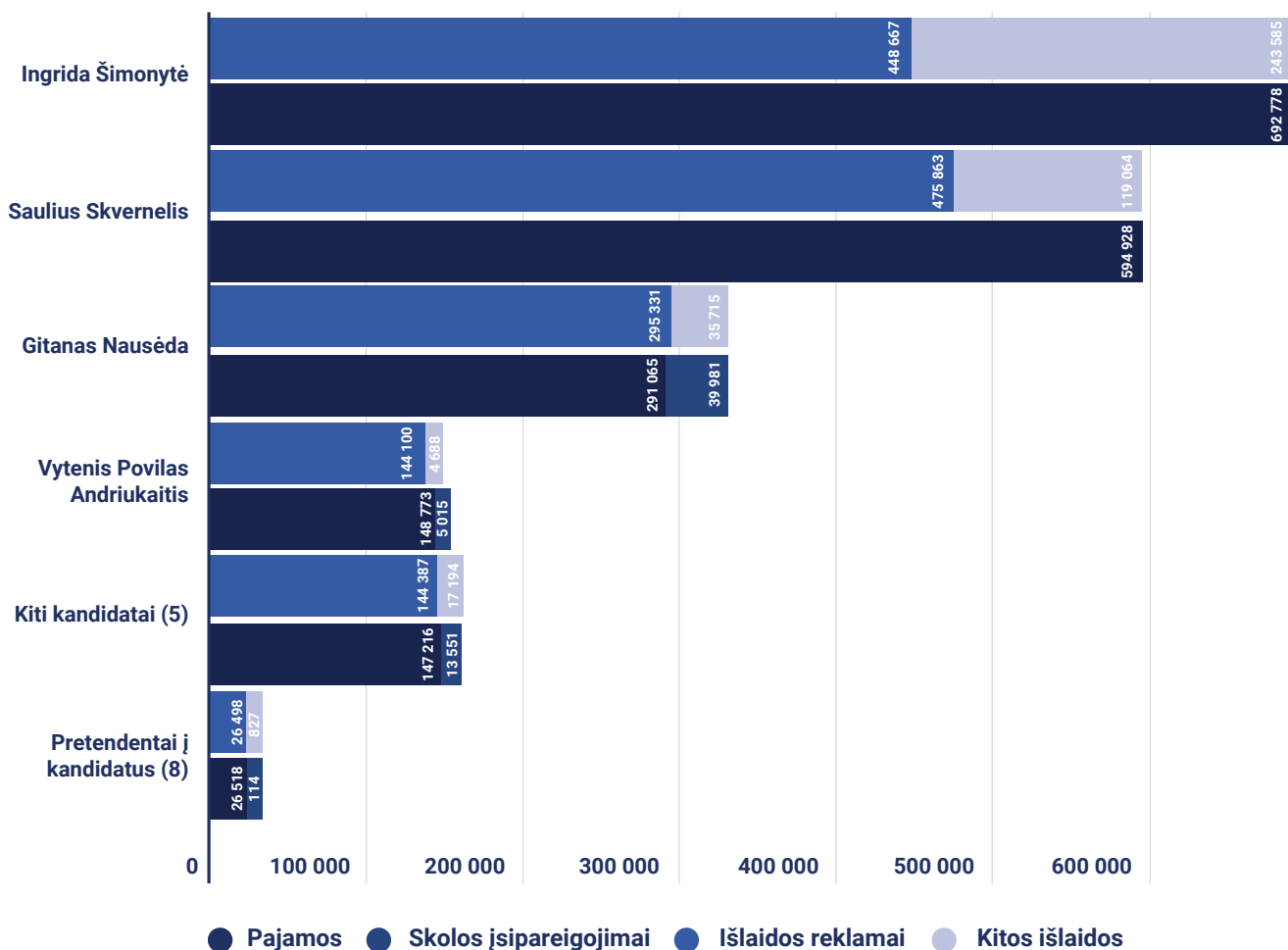
Politinės kampanijos skolos įsipareigojimai

Pagal PKFFK įstatymo 18 straipsnį, kiekvienais metais iki vasario 1 dienos, iki įsiskolinimas bus padengtas, buvęs savarankiškas politinės kampanijos dalyvis privalo pranešti Vyriausiajai rinkimų komisijai apie įsiskolinimų padengimą ir tam panaudotų lėšų šaltinius. Politinė partija turi teisę padengti įsiskolinimus tik iš partijai nuosavybės teise priklausančio turto, gaunamų aukų ir politinei partijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų, o kiti politinės kampanijos dalyviai – tik iš nuosavų (asmeninių) lėšų.

2019 m. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodyta daugiau kaip 0,5 mln. Eur skolos įsipareigojimų. Tai sudaro 10 proc. visų kampanijos išlaidų. Skolos įsipareigojimus nurodė 42 savarankiški politinės kampanijos dalyviai, iš kurių didesnius nei 10 proc. savo išlaidų nustatyto limito nurodė 30 dalyvių, didesnius nei 10 proc. nustatyto išlaidų limito nurodė 5.

Didžiausi politinių partijų, įskaitant jų keltus kandidatų sąrašus, registruotus savarankiškais politinės kampanijos dalyviais, skolos įsipareigojimai: Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos – 271 910,69 Eur, Lietuvos socialdemokratų partijos – 73 479,36 Eur, Lietuvos laisvės sąjungos (liberalų) – 47 573,82 Eur. Tik du kandidatai į savivaldybės tarybos narius – merus nurodė skolos įsipareigojimus:

2019 m. Respublikos Prezidento rinkimų kandidatų pajamos, išlaidos ir skolos įsipareigojimai

kandidatai į Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narius – merus: Viktor Uspaskich (51 265,86 Eur) ir Artūras Zuokas (42 568,32 Eur). Skolos įsipareigojimų nurodė turintys 10 visuomeninių rinkimų komitetų. Trijų iš jų skolos įsipareigojimai viršijo 1 000 Eur: „Už Alytų“ – 9 238,70 Eur, „Vytautas Grubliauskas ir komanda“ – 5 035,20 Eur, „Šaukiame tautą“ (Marijampolėje) – 3 038,42 Eur.

Respublikos Prezidento rinkimuose 6 kandidatai ir 2 pretendentai į kandidatus politinės kampanijos finansavimo ataskaitose nurodė turintys 58 660,98 Eur skolos įsipareigojimų, tai sudaro 3 proc. visų išlaidų. Didžiausius skolos įsipareigojimus nurodė turintys Gitanas Nausėda (39 980,85 Eur), Arvydas Juozaitis (11 653,76 Eur) ir Vytenis Povilas Andriukaitis (5 014,88 Eur). Kandidatai Arvydas Juozaitis (22 proc.) ir Gitanas Nausėda (12 proc.) nurodė turintys didesnius nei 10 proc. savo išlaidų skolos įsipareigojimus.

Rinkimų į Europos Parlamentą politinės kampanijos finansavimo ataskaitose skolos įsipareigojimus (kurių bendra suma – 400 706,15 Eur) nurodė 7 partijos ir 2 visuomeniniai rinkimų komitetai. Tai sudaro daugiau nei 19 proc. visų kampanijos išlaidų.

Didžiausius skolos įsipareigojimus nurodė Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – 110 018,48 Eur (35 proc. savo išlaidų arba 10 proc. išlaidų limitu), Darbo partija – 107 627,10 Eur (47 proc. savo išlaidų arba 9,78 proc. išlaidų limitu), visuomeninis rinkimų komitetas „Lemiamas šuolis“ – 62 148,91 Eur (61 proc. savo išlaidų arba 6 proc. išlaidų limitu), Lietuvos centro partija – 54 417,31 Eur (30 proc. savo išlaidų arba 5 proc. išlaidų limitu).

Vytenio Povilo Andriukaičio, Gitano Nausėdos, Viktoro Uspaskicho ir Artūro Zuoko skolos įsipareigojimai, kuriuos turės padengti asmeninėmis lėšomis, kartu su kampanijai skirtomis lėšomis viršija didžiausią leistiną kandidato lėšų sumą (17 700 Eur). Gavus pranešimus apie šių kandidatų skolos įsipareigojimų padengimą, bus kreipiamasi į Valstybinę mokesčių inspekciją, kad būtų patikrinta, ar šie kandidatai turėjo pakankamai pajamų skoloms padengti. Išskyrus V. P. Andriukaitį, bendra kandidatų lėšų suma viršijama daugiau nei 3 kartus: G. Nausėdos – 3,26 karto, V. Uspaskicho – 3,90 karto, A. Zuoko – 3,32 karto.

Tokių situacijų, ypač per Respublikos Prezidento rinkimus, yra buvę ir anksčiau. VRK nuomone, būtų tikslinga įstatymu riboti galimus priimti skolos įsipareigojimus, pavyzdžiui, iki 10 proc. išlaidų limitu.

Atskaitomybė

Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatyme numatyti 2 politinės kampanijos finansavimo ataskaitų ir pajamas bei išlaidas pagrindžiančių dokumentų pateikimo terminai, priklausomai nuo per politinę kampaniją gautų pajamų.

Pagal PKFFK įstatymo 17 straipsnį politinės kampanijos išdininkas Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikia politinės kampanijos finansavimo ataskaitą:

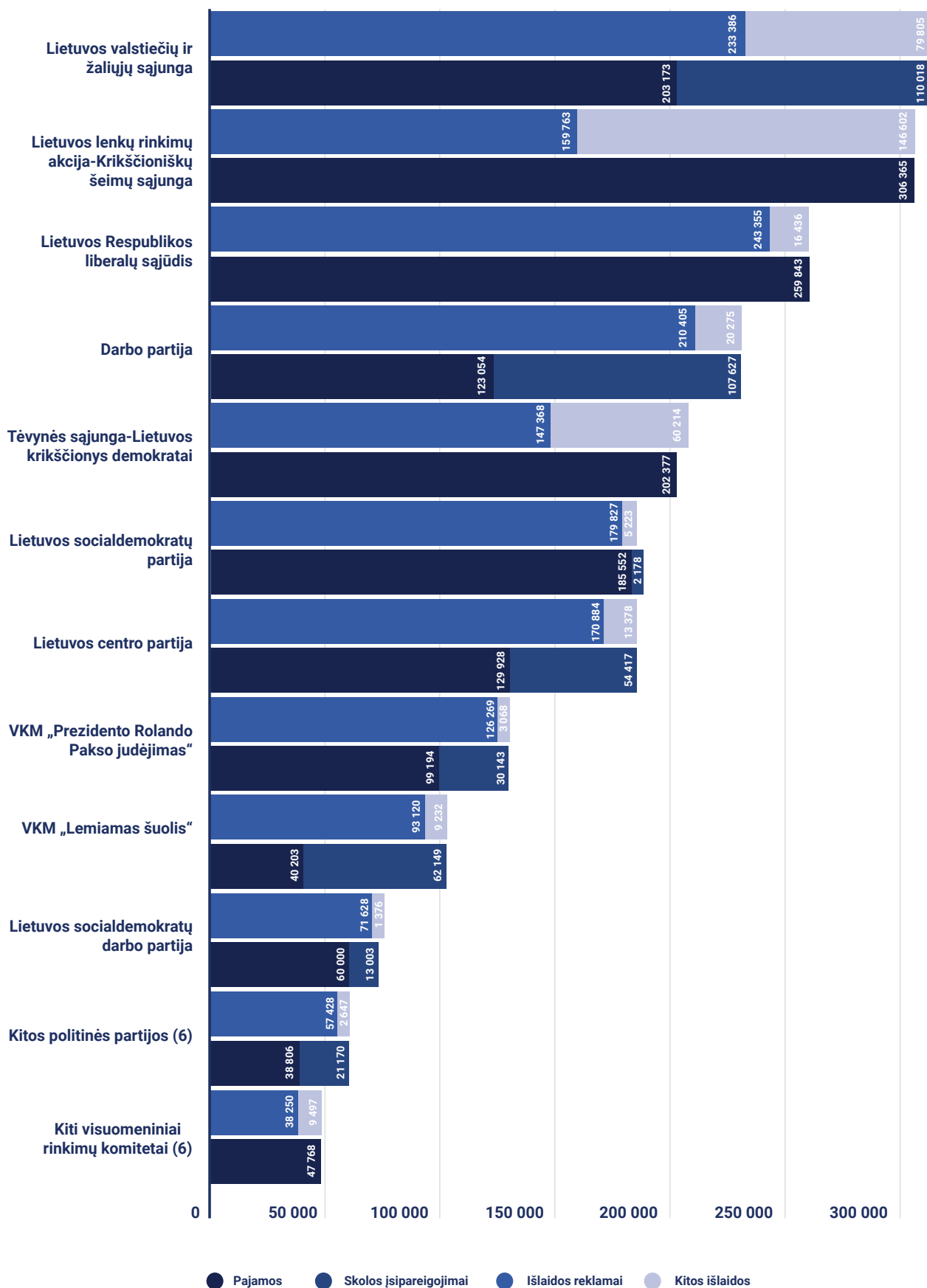
1) ne vėliau kaip per 25 kalendorines dienas nuo rinkimų (pakartotinių rinkimų) galutinių rezultatų paskelbimo dienos, jeigu politinės kampanijos dalyvis per politinę kampaniją gavo mažesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra 61 950 eurų;

2) ne vėliau kaip per 85 kalendorines dienas nuo rinkimų (pakartotinių rinkimų) galutinių rezultatų paskelbimo dienos, kartu su auditoriaus ataskaita dėl pastebėtų faktų, jeigu politinės kampanijos dalyvis per politinę kampaniją gavo didesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra 61 950 eurų.

Kartu teikiami ir pajamas bei išlaidas pagrindžiantys dokumentai.

Politinės kampanijos finansavimo ataskaitas bei išlaidas ir pajamas pagrindžiančių dokumentų pateikimas yra viena iš rinkimų užstato grąžinimo sąlygų. Rinkimų įstatymuose numatytas ir trumpesnis dokumentų pateikimo terminas, siekiant anksčiau susigrąžinti rinkimų užstatą. Tai yra ne vėliau kaip per 10 dienų nuo rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo.

2019 m. rinkimų į Europos Parlamentą kandidatų sąrašus iškėlusių organizacijų pajamos, išlaidos ir skolos įsipareigojimai

Ataskaitų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai

Reklamos rūšis	Savarankiškų dalyvių skaičius	Pateiktos ataskaitos ir dokumentai		Nepateikta ataskaita ir (ar) dokumentai
		laiku	pavėluotai	
Savivaldybių tarybų rinkimai	341	333	4	4
Respublikos Prezidento rinkimai	17	15	1	1
Rinkimai į Europos Parlamentą	22	18	4	-
Iš viso	380	366	9	5

Politinės kampanijos finansavimo ataskaitų patikrinimas

PKFFK įstatymo 20 straipsnyje nustatyta, kad savarankiškų politinės kampanijos dalyvių, per politinę kampaniją gavusių mažesnę kaip 70 VMDU dydžio pajamų sumą, tai yra iki 61 950 Eur, patikrinimą organizuoja VRK. Gavę daugiau pajamų patys savarankiški politinės kampanijos dalyviai privalo sudaryti sutartis dėl patikrinimo ir VRK pateikti Auditoriaus ataskaitą dėl pastebėtų faktų.

23 savarankiškų dalyvių (15 savivaldybių tarybų rinkimų, 3 Respublikos Prezidento rinkimų ir 5 rinkimų į Europos Parlamentą) politinės kampanijos finansavimo ataskaitas, kuriose nurodyta, kad dalyvis negavo arba gavo pajamų iš politinės kampanijos finansavimo šaltinių ne daugiau kaip 50 Eur ir nepatyrė (skolos įsipareigojimų) arba patyrė politinės kampanijos išlaidų ne daugiau kaip 50 Eur, tikrino VRK Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriaus darbuotojai.

325 savarankiškų dalyvių (308 savivaldybių tarybų rinkimų, 8 Respublikos Prezidento rinkimų ir 9 rinkimų į Europos Parlamentą) ataskaitos, pajamas ir išlaidas pagrindžiantys dokumentai buvo perduoti 7 audito įmonėms, su kuriomis VRK sudarė sutartis.

27 savarankiški dalyviai (14 savivaldybių tarybų rinkimų, 5 Respublikos Prezidento rinkimų ir 8 rinkimų į Europos Parlamentą) patys turėjo sudaryti ir sudarė sutartis su auditoriais.

Iš 352 dalyvių, 274 auditorių ataskaitose dėl pastebėtų faktų (252 savivaldybių tarybų rinkimų, 11 Respublikos Prezidento rinkimų ir 11 rinkimų į Europos Parlamentą) pateiktos pastabos, 78 dalyviams auditoriai pastabų neturėjo. Auditorių ataskaitos dėl pastebėtų faktų skelbiamos VRK interneto svetainėje.

Peržiūrėjus visas auditorių ataskaitas, nustatyta, kad daugiausia pastabų yra dėl klaidų (neteisingai nurodyti dokumentų rekvizitai, žiniaraštyje registruojant pajamas ir išlaidas sumaišyti finansavimo šaltiniai (maža auka, fizinio asmens auka, kandidato lėšos), išlaidų paskirtys, paslaugų teikimo sutartys pateiktos, tačiau informacinėje sistemoje neįregistruotos ir pan.). Iš viso 97 savarankiški politinės kampanijos dalyviai pripažinti pažeidę PKFFK įstatymą. Daugiausia už tai, kad pavėlavo grąžinti nepriimtinas aukas ar priėmė aukas iš turto nedeklaravusių aukotojų (44 dalyviai); prasidėjus politinei kampanijai sudarė sutartis ar prisiėmė įsipareigojimus dėl politinės kampanijos išlaidų, neužsiregistravę politinės kampanijos dalyviais (41 dalyvis).

Respublikos Prezidento rinkimų ir rinkimų į Europos Parlamentą ataskaitos, auditorių pastabos šiuo metu dar nagrinėjamos.

23 viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai pripažinti pažeidę PKFFK įstatymą, daugiausia (21) už politinės reklamos skleidimą nedeklaravus politinės reklamos įkainių ir sąlygų ar nesilaikant deklaruotų įkainių ir sąlygų. 3 viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai pripažinti pažeidę Savivaldybių tarybų rinkimų įstatyme numatytą rinkimų agitacijos draudimą.

Politinės kampanijos išlaidų pilnumas

Lyginant trijų šaltinių (politinės kampanijos dalyvio, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų, politinės reklamos stebėsenos) duomenis apie 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos dalyvių paskleistą politinę reklamą, nustatyta neatitikimų.

Per savivaldybių tarybų rinkimus VRK sprendimais buvo papildytos 57 savarankiškų politinės kampanijos dalyvių ataskaitos į jas įtraukiant 3 650,11 Eur pajamų ir 35 496,13 Eur išlaidų.

Respublikos Prezidento rinkimų ir rinkimų į Europos Parlamentą ataskaitos, auditorių pastabos šiuo metu dar nagrinėjamos.

Švietimas ir informavimas apie rinkimus

Rinkimų dalyvių mokymai

Rinkimus organizuoja ir vykdo apie 14 tūkst. įvairių išsilavinimą įgijusių rinkimų komisijų narių, iš kurių vidutiniškai apie 35 proc. rinkimuose dirba pirmą kartą. Turint omeny, kad prieš kiekvienus rinkimus yra daromi rinkimus reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai, kuriuos lydi ir Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos pakeitimai, o savivaldybių rinkimų komisijos sudaromos likus 95 dienoms iki rinkimų, apylinkių rinkimų komisijos – 65 dienos iki rinkimų, Vyriausiajai rinkimų komisijai tenka sudėtingas iššūkis – užtikrinti rinkimų organizatorių tinkamą pasiruošimą per labai trumpą laiką.

Vyriausioji rinkimų komisija, rengdamasi 2019 m. rinkimams ir referendumams, organizavo mokymus įvairiems rinkimų dalyviams: savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų nariams, kandidatų ir jų sąrašų atstovams, politinėms partijoms, už politinių partijų apskaitą atsakingiems asmenims, visuomenės informavimo priemonių atstovams, rinkimų stebėtojams, rinkėjams ir t. t.

Organizuotus mokymus galima suskirstyti pagal temas: 1) įvadiniai mokymai apie rinkimus; 2) Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinės sistemos naudotojų mokymai; 3) politinės reklamos mokymai; 4) rinkimų stebėjimas; 5) rinkimų organizavimo klausimais ir t. t.

Rinkimų dalyvių mokymai vyko naudojant skirtingus mokymų metodus. Kiekvienai tikslinei grupei buvo siekiama organizuoti mokymus jai patogiausiu būdu, įvertinus mokymų temos specifiką. Dalis mokymų vyko klasėse, dalis – nuotoliniu būdu (kad mokymų dalyviai galėtų paskaitos įrašus peržiūrėti jiems patogiu metu, o jiems rūpimus klausimus iš anksto galėtų pateikti mokymų organizatoriams), trečia dalis – derinant pirmą ir antrą metodus, kita dalis – mokomųjų filmukų ar kitų vizualinių sprendimų pagalba, organizuojant mokymus savarankiškai.

Taupydama valstybės biudžeto ir rinkimų dalyvių asmenines lėšas, Vyriausioji rinkimų komisija panaudojo paskaitoms filmuoti turimą – Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių filmavimui ir transliavimui skirtą – vaizdo konferencijų įrangą. Dėl šios priežasties mokymų dalyviams iš visos Lietuvos Respublikos nebuvo būtina atvykti į Vyriausiąją rinkimų komisiją, o pastarajai ieškoti mokymų salių, tinkamų mokymams, nes Vyriausioji rinkimų komisija neturi konferencijų salės, kurioje galėtų tilpti paprastai mokymuose dalyvaujančių asmenų skaičius.

Vyriausiosios rinkimų komisijos organizuojuose mokymuose buvo naudota skirtingos formos mokomoji medžiaga: 1) mokomieji filmukai; 2) mokomieji plakatai, lankstinukai, atmintinės ir t. t.; 3) rinkimų organizatoriaus knyga (svarbiausių teisės aktų rinkinys); 4) paskaitos; 5) konsultacijos telefonu ir elektroniniu paštu; 6) pratybos ir t. t.

Be to, siekiant užtikrinti tinkamą savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų narių pasirengimą, 2019 m. buvo organizuotos penkios rinkimų dienos repeticijos. Jų metu tiek savivaldybių ir apylinkių rinkimų komisijų nariai, tiek Lietuvos Respublikos ambasadų ir konsulinėjų įstaigų balsavimo komisijų nariai turėjo atlikti Vyriausiosios rinkimų komisijos parengtose užduotyse numatytas rinkimų dienos operacijas ir veiksmus Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinėje sistemoje.

Absoliuti dauguma repeticijų dalyvių tinkamai suprato jiems mokymų metu išdėstytą informaciją, kadangi nustatytu laiku ir tinkamai atliko jiems pavestas užduotis.

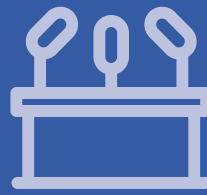
Visuomenės informavimo projektai

**SPAUSDINTA
INFORMACIJA**

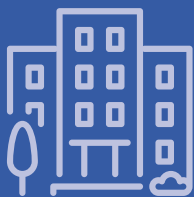
**LAIKRAŠČIAI IR
ŽURNALAI**

RENGINIAI

**VIEŠASIS
TRANSPORTAS**

**ATVIROS MIESTŲ
ERDVĖS**

**SOCIALINIAI
TINKLAI**

**RADIJAS IR
TELEVIZIJA**

INTERNETAS

Vyriausioji rinkimų komisija, siekdama informuoti rinkėjus apie 2019 m. vykstančius visuotinius rinkimus ir referendumus, pasitelkė į pagalbą skirtingus komunikacijos kanalus.

Tradiciškai pati svarbiausia informacija apie rinkimus ir referendumus buvo spausdinama įvairių plakatų, lankstinukų, leidinių formatu ir apylinkių rinkimų komisijų platinama rinkėjams.

Speciali spausdinta informacija apie rinkimus ir referendumus buvo paruošta ir didžiausių tautinių mažumų kalbomis: lenkų ir rusų. Išleisti specialūs laikraščiai „Kurier Wileński“ ir „Litovskij Kurjer“ priedai.

Taip pat visiems rinkimams ir referendumams buvo paruošti atskiri leidiniai, skirti regėjimo negalia turintiems asmenims, Brailio raštu. Svarbiausia informacija apie rinkimus (referendumus), kandidatų ir jų sąrašų programos buvo spausdinamos lengvo skaitymo „easy to read“ metodu, skirtu žmonėms su proto negalia.

Siekiant supažindinti rinkėjus su rinkimų (referendumų) procedūrų naujovėmis, rinkimų rezultatais, buvo organizuojamos spaudos konferencijos. Jos buvo transliuojamos tiesiogiai internetu, dalis – verčiama į gestų kalbą. Taip pat buvo organizuotos socialinės akcijos „Aš balsavau“, „Pagauk rinkimų troleibusą“ ir pan. Šios socialinės akcijos buvo nukreiptos į jaunąjį rinkėją.

Informacija apie rinkimus buvo skleidžiama viešajame transporte. Didžiųjų Lietuvos miestų autobusuose ir troleibusuose buvo transliuojami informaciniai vaizdo siužetai apie vyksiančius rinkimus ir referendumus, taip pat ant viduje esančių rankenų, skirtų keleiviams prisilaikyti, buvo skelbiama informacija apie vyksiančius rinkimus. Didžiųjų miestų autobusų ir troleibusų galinės dalys skelbė išorinę reklamą apie vyksiančius rinkimus ir referendumus.

Buvo organizuotas informacijos apie rinkimus ir referendumus skelbimas viešosiose miesto erdvėse: miestų lauko ekranuose, reklamai skirtose kolonose, ant troleibusų ūsų, kai kuriose savivaldybėse ir ligoninėse esančiuose ekranuose.

Vyriausioji rinkimų komisija visa aktualia informacija apie rinkimus ir referendumus dalijosi savo socialiniuose tinkluose: Facebook ir Twitter.

Buvo organizuotos rinkimų agitacijos programos. Jas kūrė VŠĮ Lietuvos radijas ir televizija ir Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka atrinkti paslaugų teikėjai. Visos diskusijų programos buvo verčiamos į gestų kalbą. Buvo parengti informaciniai vaizdo ir garso klipai, kuriuos visuomenės informavimo priemonės ištransliavo neatlygintinai. Visi vaizdo klipai buvo titruoti ir išversti į gestų kalbą. Svarbiausia informacija apie rinkimus ir referendumus buvo skelbiama internete: Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje www.vrk.lt; viešąjį pirkimą laimėjusių naujienų portalų interneto svetainėse (www.delfi.lt ir www.lrytas.lt); socialinių partnerių interneto svetainėse (nevyriausybinų organizacijų, savivaldybių ir valstybės įstaigų, t. t.).

Teisėkūra

2018 m., rengiantis 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimams, 2019 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimams ir referendumams dėl Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo ir dėl Konstitucijos 55 straipsnio pakeitimo bei 2019 m. gegužės 26 d. rinkimams į Europos Parlamentą buvo priimti šie rinkimų įstatymų pakeitimai:

1. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas

2018-06-30 Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 3 straipsnio pakeitimo įstatymas – pakeitimai dėl asmens duomenų įgyvendinant Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (BDAR).

2018-09-25 Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 7 straipsnio pakeitimo įstatymas – tiksliau apibrėžti reikalavimai pirmininkui ir nariams dėl patirties ir nesuderinamų pareigų.

2. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas

2018-05-18 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 48 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl savivaldybės tarybos nario nesuderinamų pareigų.

2018-06-14 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 2 straipsnio pakeitimo įstatymas – savivaldybės tarybos nariu gali būti renkamas asmuo nuo 18 m.

2018-06-30 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 88 straipsnio pakeitimo įstatymas – dėl savivaldybės tarybos nario įgaliojimų nutrūkimo prieš terminą išrinkus jį Seimo nariu.

2018-09-11 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 39 straipsnio pakeitimo įstatymas – užstatas už nesuderinamas pareigas padidintas iki 10 VMDU dydžio.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 papildymo 11 straipsniu įstatymas, kuris įsigalioja 2020-07-01 ir numato, kad įstatymas negali būti keičiamas nuo eilinių savivaldybių tarybų rinkimų datos paskelbimo dienos iki rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo arba rinkimų rezultatų pripažinimo negaliojančiais dienos.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 58 straipsnio pakeitimo įstatymas – reglamentuoja rinkimų stebėtojus.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 39 straipsnio pakeitimo įstatymas – paankstintas rinkimų užsąjūdo grąžinimas.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 10 straipsnio pakeitimo įstatymas, numatantis renkamų tarybos narių skaičių, priklausomai nuo savivaldybės gyvenančių gyventojų skaičiaus

2018-11-08 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 32, 35, 36, 42, 43, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 56, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 77 ir 85 straipsnių pakeitimo įstatymas. Pagrindiniai pakeitimai: panaikinti mažareikšmiai daiktai, įvedama sąvoka „specialūs balsavimo punktai“, paankstintas savivaldybių rinkimų komisijų sudarymo terminas (dabar 95 dienos iki rinkimų dienos, buvo – 74), sutrumpintas pareiškinį dokumentų pateikimo laikas (65 dienos iki rinkimų, buvo – 45), reglamentuojamas išankstinis balsavimas, išankstinio balsavimo lakštas.

2018-12-03 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 2, 5, 9, 20, 21, 28, 36, 63, 64, 65 ir 66 straipsnių pakeitimo įstatymas. Pagrindiniai pakeitimai: balsavimo patalpų pritaikymas neįgaliesiems, rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimo klausimai.

2018-12-20 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 48 ir 91 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1166 1 straipsnio pakeitimo įstatymas – dėl kandidatų į savivaldybės tarybos narius – merus programų, kandidatų sąrašų rinkimų programų pateikimo ir spausdinimo.

3. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymas

2018-10-25 Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 papildymo 1¹ straipsniu įstatymas, kuris įsigalioja 2020-07-01 ir numato, kad įstatymas negali būti keičiamas nuo Respublikos Prezidento rinkimų datos paskelbimo dienos iki rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo arba rinkimų rezultatų pripažinimo negaliojančiais dienos.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 8, 14, 15, 16, 26, 27, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 46, 47, 49, 51, 52, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 68, 69, 72 ir 78 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl rinkėjų papirkimo, rinkimų komisijų sudarymo, rinkėjų sąrašų, kandidatų diskusijų laidų, tarnybinės padėties, rinkimų biuletenių, balsavimo tvarkos.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 40 straipsnio pakeitimo įstatymas – dėl rinkimų stebėtojų.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 36 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 76¹ straipsniu įstatymas – dėl rinkimų užstato.

2018-12-13 Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 4, 7, 10, 20, 21, 28, 37, 56, 57, 60, 61 ir 64 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl balsavimo patalpų pritaikymo neįgaliesiems, rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimo.

4. Lietuvos Respublikos referendumo įstatymas

2018-09-28 Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo Nr. IX-929 15 straipsnio pakeitimo įstatymas – nustato referendumo vykdymo datą (ne vėliau kaip po 8 mėnesių ir ne anksčiau kaip po 2 mėnesių nuo Seimo nutarimo dėl referendumo paskelbimo priėmimo dienos).

2018-12-13 Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo Nr. IX-929 2, 11, 30, 31, 38, 53, 54, 57, 58, 60¹ ir 77 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl balsavimo patalpų pritaikymo neįgaliesiems, referendumų komisijų narių darbo apmokėjimo, balsavimo iš anksto.

2018-12-20 Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo Nr. IX-929 pakeitimo įstatymas – Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo nauja redakcija.

5. Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymas

2018-06-30 Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 94 ir 97 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl Europos Parlamento nario įgaliojimų nutrūkimo prieš terminą.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 98 straipsnio pakeitimo įstatymas – įsigalioja 2020-07-01 ir numato, kad įstatymas negali būti keičiamas nuo rinkimų į Europos Parlamentą datos paskelbimo dienos iki rinkimų galutinių rezultatų paskelbimo arba rinkimų rezultatų pripažinimo negaliojančiais dienos.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 61 straipsnio pakeitimo įstatymas – dėl rinkimų stebėtojų.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 5, 16, 17, 18, 28, 29, 33, 34, 35, 38, 39, 45, 52, 53, 54, 56, 57, 59, 61, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 81 ir 83 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl rinkėjų papirkimo, rinkimų komisijų sudarymo, rinkėjų sąrašų, kandidatų diskusijų laidų, tarnybinės padėties, rinkimų biuletenių, balsavimo tvarkos.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 39 ir 42 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl rinkimų užstatų.

2018-12-13 Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 3, 7, 10, 22, 23, 30, 39, 66, 67, 68, 71 ir 72 straipsnių pakeitimo įstatymas – dėl balsavimo patalpų pritaikymo neįgaliesiems, referendumų komisijų narių darbo apmokėjimo, balsavimo iš anksto.

6. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas

2018-10-11 Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 14 straipsnio pakeitimo įstatymas – dėl politinės kampanijos išlaidų ir išlaidų limitų.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 16 straipsnio pakeitimo įstatymas – dėl viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaracijos pateikimo VRK politinės kampanijos metu

elektroninių ryšių priemonėmis.

2018-10-25 Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 10, 16 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymas – numatyta galimybė politinės kampanijos dalyviams pervesti lėšas politinės kampanijos metu turėtiems įsipareigojimams padengti; viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas nėra laikoma politine reklama; VRK kartu su Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sudaro sąlygas politinės kampanijos išdininkui patikrinti, ar aukotojas yra deklaravęs turtą ir pajamas.

Po 2019 m. vykusių rinkimų VRK įvertino sukauptą patirtį ir teikė įstatymų leidėjui siūlymus, kad rinkimus ir referendumus reglamentuojančiuose įstatymuose būtų:

1. Įtvirtinta, kad visi kandidatų pareiškiniai dokumentai rinkimų komisijoms būtų teikiami tik elektroniniu būdu, o popieriniai kandidatų pareiškiniai dokumentai galėtų būti priimami tik tada, kai dėl techninių kliūčių neveikia VRK informacinė sistema.
2. Sudarytos sąlygos nustatytus kvalifikacinius kriterijus atitinkantiems asmenims patiems siūlyti savo kandidatūras į apylinkių rinkimų komisijų narius, o konkrečios apylinkių rinkimų komisijų atrankos procedūros pagal VRK nustatytą tvarką būtų pavedamos apygardų (savivaldybių) rinkimų komisijoms.
3. Suvienodinta rinkimų kampanijų trukmė, rinkimų užstato grąžinimo sąlygos, išankstinio balsavimo vykdymo terminai. Nustatyta, kad savivaldybės būtų įpareigojamos materialiai aprūpinti jų teritorijose veikiančias rinkimų komisijas.
4. Padidinti darbo užmokesčiui apylinkių ir apygardų rinkimų komisijų nariams apskaičiuoti taikomi koeficientai, atsižvelgiant į vis didėjančią rinkimų komisijų narių trūkumo problemą bei į tai, kad jų darbo užmokestis iš esmės nesikeitė nuo 2017 m.
5. Atsisakyta rinkėjo kortelių ir nevardinių kvietimų balsuoti, kuriuos rinkimų komisijų nariai privačio tiesiogiai pristatyti ir įteikti rinkėjams. VRK nuomone ir įvertinus rinkimus vykdančių subjektų pastebėjimus bei siekiant sudaryti sąlygas sumažinti valstybės biudžeto išlaidas rinkimams organizuoti, šio siūlymo įgyvendinimas ne tik padėtų sutaupyti valstybės biudžeto lėšų, bet ir leistų įdiegti inovatyvių būdų rinkėjams apie vykstančius rinkimus, balsavimo laiką ir vietą informuoti.
6. Įtvirtinta, kad rinkėjų papirkimas visais atvejais būtų laikomas šiurkščiu rinkimų įstatymo pažeidimu, tokiu būdu būtų siekiama užtikrinti veiksmingesnę rinkėjų papirkimo prevenciją.
7. Numatyta, kad politinės kampanijos dalyvio išlaidos, patirtos iki rinkimų kampanijos pradžios, būtų apmokėtos iš teisėtų politinės kampanijos finansavimo šaltinių (t. y. politinės partijos ar kandidato lėšų), tokiu būdu būtų siekiama padidinti politinių kampanijų finansavimo skaidrumą. Be to, VRK nuomone, visi vienmandatėse apygardose kandidatuojantys asmenys turėtų būti laikomi tik savarankiškais politinės kampanijos dalyviais.
8. Įtvirtinta darbdavių pareiga kandidatų statusą įgijusiems asmenims suteikti nemokamas atostogas, jeigu kandidatai to prašo, tokiu būdu būtų siekiama išvengti galimų (praktikoje pasitaikiusių) piktnaudžiavimo atvejų.
9. Įtvirtinta galimybė savivaldybės tarybos nario mandato atsisakyti elektroniniu būdu, t. y. atsistatydinimo pareiškimą VRK teikiant naudojantis elektroninės valdžios vartais, taip būtų supaprastintos savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymo procedūros.
10. Aiškiau reglamentuoti visuomeninio rinkimų komiteto, taip pat jo keliamo kandidatų sąrašo registracijos panaikinimo klausimai. Į su savivaldybės tarybos nario pareigomis nesuderinamų pareigų sąrašą būtų įtraukti asmenys, einantys pareigas savivaldybės kontroliuojamų uždarytųjų akcinių bendrovių valdymo organuose, taip pat savivaldybių kontroliuojamų įstaigų stebėtojų tarybose. Taip pat tinkamai (kandidatų naudai) sureguliuoti dėl kandidatų užimamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis nesuderinamų pareigų sumokėtų rinkimų užstatų grąžinimo klausimai, kai užstatai už kandidatų sąrašus nėra grąžinami dėl kitų priežasčių.
11. Nustatyta, kad dėl padaryto šiurkštaus rinkimų įstatymų pažeidimo politinėms partijoms neišmokėti valstybės biudžeto asignavimai būtų grąžinami į valstybės biudžetą tik pasibaigus atitinkamo VRK sprendimo apskundimo terminui, o jeigu sprendimas buvo apskųstas, – įsiteisėjus

galutiniam teismo sprendimui. Iki galutinio klausimo dėl valstybės biudžeto asignavimų politinėms partijoms išmokėjimo priėmimo minėtos lėšos turėtų būti laikomos VRK depozito sąskaitoje.

12. Užtikrintas atsakomybės neišvengiamumo principo taikymas. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse policijos pareigūnams turėtų būti suteikta teisė surašyti administracinio nusižengimo protokolus dėl pažeidimų, susijusių su rinkimų agitacijos draudimų nesilaikymu, Kodeksas papildytas naujomis teisės normomis, reglamentuojančiomis administracinės atsakomybės taikymą už bandymą papirkti rinkėjus.

13. Įtvirtinta nuostata, pagal kurią piliečių iniciatyvinė grupė, pageidaujanti rinkti parašus dėl referendumo inicijavimo, privalėtų iš anksto VRK sumokėti nustatyto dydžio užstatą, kuris būtų grąžinamas tik tada, jei surenkamas atitinkamas šių iniciatyvų remiančių Lietuvos Respublikos piliečių parašų skaičius (pvz., 20 proc. nuo nustatyto parašų skaičiaus). Ši iniciatyva leistų iš anksto užkardyti galimus piktnaudžiavimo savo teisėmis atvejus (kai iniciatyva organizuoti referendumą registruojama iš anksto numanant, kad ji nesulauks visuomenės palaikymo), o kartu ir sutaupyti valstybės biudžeto lėšų, skirtų parašų rinkimo lapams spausdinti, debatų laidoms visuomenės informavimo priemonėse organizuoti, atlyginti už jų transliacijas ir pan.).

2019 m. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė šiuos teisės aktų pakeitimus:

1. Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas

2019-07-09 Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 2, 3 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas – pakeitimai dėl nacionalinio informacijos centro funkcijų, t. y. dalijimosi informacija apie Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų veiklą Lietuvos Respublikoje, priskyrimo Komisijai.

2019-11-28 Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 3 ir 16 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 12¹ ir 12² straipsniais įstatymas – pakeitimai dėl Komisijos teisės gauti iš asmenų turimą informaciją ir dokumentus Komisijos funkcijoms atlikti, senaties termino nustatymo pranešimų, skundų ar prašymų nagrinėjimui, skundų nagrinėjimo terminų nustatymo.

2019-12-05 Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 2, 3 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo – pakeitimai dėl nacionalinio informacijos centro, teikiančio informaciją apie Europos Sąjungos piliečių iniciatyvų įgyvendinimą, funkcijų priskyrimo Komisijai.

2019-12-10 Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo Nr. IX-985 13 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymas – pakeitimai dėl nuolat VRK dirbančių pirmininko pavaduotojų atostogų, atvejų, kai pirmininkas negali eiti pareigų.

2. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas

2019-09-26 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 16, 23, 27, 28, 29, 54, 62, 64, 65, 73 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas – atsisakyta rinkėjo kortelės, numatyta rinkėjams platinti nuasmenintus pranešimus apie rinkimus, numatyta, kad rinkėjams turintiems teisę balsuoti pranešimai apie rinkimus turi būti įteikiami asmeniškai, išankstinio balsavimo lakšto trečia dalis pakeista į rinkėjo informacinį lapelį.

2019-12-13 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 39 straipsnio pakeitimo įstatymas – pakeistos rinkimų užsato dėl nesuderinamų pareigų grąžinimo sąlygos.

2019-12-13 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 77 straipsnio pakeitimo įstatymas – numatytas reikalavimas perskaičiuoti vienmandatės rinkimų apygardos biuletenius, jeigu balsų skirtumas tarp pirmą ir antrą vietą užėmusių kandidatų yra mažesnis negu 50.

2019-12-13 Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 91 straipsnio pakeitimo įstatymas – numatyta, kad savivaldybės tarybos nario pareigos nesuderinamos su tos savivaldybės valdomos uždarnosios akcinės bendrovės kolegialaus valdymo organo (valdybos) nario pareigomis bei su tos savivaldybės valdomos uždarnosios akcinės bendrovės vadovo pareigomis.

3. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymas

2019-09-26 Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 16, 23, 27, 28, 29, 55, 57, 59, 64, 66, 68 straipsnių ir trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas – atsisakyta rinkėjo kortelės, numatyta rinkėjams platinti nuasmenintus pranešimas apie rinkimus, numatyta, kad rinkėjams turintiems teisę balsuoti pranešimai apie rinkimus turi būti įteikiami asmeniškai, išankstinio balsavimo lakšto trečia dalis pakeista į rinkėjo informacinį lapelį.

4. Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymas

2019-09-26 Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 18, 25, 29, 30, 31, 57, 65, 67, 68, 70, 79 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas – atsisakyta rinkėjo kortelės, numatyta rinkėjams platinti nuasmenintus pranešimas apie rinkimus, numatyta, kad rinkėjams turintiems teisę balsuoti pranešimai apie rinkimus turi būti įteikiami asmeniškai, išankstinio balsavimo lakšto trečia dalis pakeista į rinkėjo informacinį lapelį.

5. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas

2019-02-14 Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 16 straipsnio pakeitimo įstatymas – numatyta, kad politinės kampanijos laikotarpiu viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai politinę reklamą gali skleisti tik pagal Komisijai ne vėliau kaip likus 30 dienų iki rinkimų ar referendumo pateiktus politinės reklamos įkainius ir sąlygas. 2019-11-28 Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22 straipsnių ir ketvirtojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas – nustačius, kad kampanijos dalyvis priėmė ir panaudojo lėšas ar nepiniginę auką iš kitų, teisės aktuose nenumatytų finansavimo šaltinių, Komisija turi teisę įpareigoti kampanijos dalyvį analogiško dydžio sumą pervesti į valstybės biudžetą; numatyta, jog tais atvejais, kai politinės kampanijos dalyvis nedeklaruoja politinės kampanijos išlaidų dydžio, dėl kurio būtų viršytas išlaidų limitas, Komisija turi teisę priimti sprendimą įpareigoti tokį kampanijos dalyvį sumą, lygią nedeklaruotų kampanijos išlaidų dydžio sumai, pervesti į valstybės biudžetą; informacija apie paskleistą politinę reklamą turi būti deklaruojama Komisijai per dešimt dienų nuo jos paskleidimo; numatyta, kad kampanijos dalyvio įsiskolinimai turi būti padengti iki kitos atitinkamų rinkimų politinės kampanijos pradžios; kitos institucijos, pradėjusios ikiteisminius tyrimus, susijusius su politinių partijų veikla privalo informuoti apie tai Komisiją; tais atvejais, kai kampanijos dalyvis viršija jam nustatytą politinės kampanijos išlaidų limitą, Komisija sprendimu gali įpareigoti tokį kampanijos dalyvį neprisiimti naujų prievolių dėl išlaidų politinei kampanijai.

6. Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymas

2019-01-15 Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 preambulės, 1, 2, 3, 4, 5, 8 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymas – pakeistas Lietuvos Respublikoje gyvenančio Europos Sąjungos valstybės narės piliečio apibrėžimas, patikslinta partijų narių sąrašų pateikimo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai pateikimo terminai, numatyta, kad draudimas Lietuvos Respublikos teritorijoje steigti ir veikti kitų valstybių politinėms partijoms ir politinėms organizacijoms netaikomas Europos politinėms partijoms, kurių steigimą ir veiklą reglamentuoja Reglamentas Nr. 1141/2014. 2019-11-28 Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 2, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 30 straipsnių ir penktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo įstatymas – numatyta, kad nario mokestis, viršijantis 0,3 VMDU dydį, privalo būti mokamas tik banko pavedimu; aiškiau reglamentuotas garanto įvykdytos politinės prievolės grąžinimas; numatyta, kad politinei partijai priėmus ir panaudojus lėšas iš neleistinų politinės partijos finansavimo šaltinių, Komisija turi teisę įpareigoti politinę partiją tokio pat dydžio sumą pervesti į valstybės biudžetą; numatyta, jog rinkėjų balsai skirstant valstybės biudžeto asignavimus neskaičiuojami už vienmandatėje rinkimų apygardoje politinės partijos keltą kandidatą (kandidatų sąrašą) šiurkščiai pažeidusius rinkimų ar finansavimo kontrolės įstatymus.

Teisme nagrinėtų bylų statistika

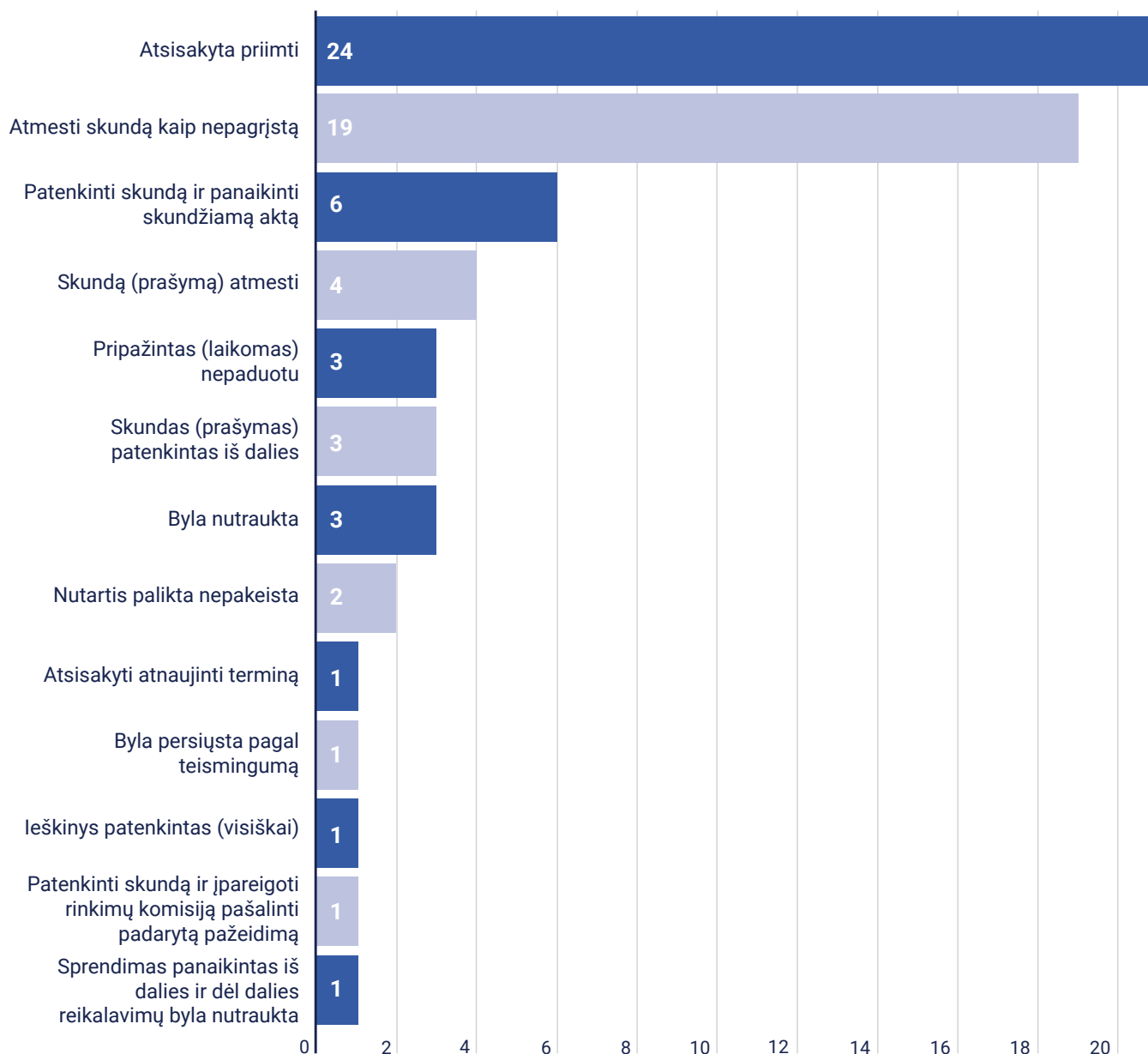
VRK dalyvavimas
bylose

Iš viso bylų

78

Išnagrinėtos

69

Vienmandačių rinkimų apygardų ribų patvirtinimas 2020 metų Seimo rinkimams

2019 m. gruodžio 17 d. Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 9 straipsnio 1 dalimi, sudarė 71 vienmandatę rinkimų apygardą 2020 metų Lietuvos Respublikos Seimo rinkimams organizuoti ir vykdyti.

Atsižvelgiant į rinkėjų skaičių rinkimų apygardose, Lietuvos Respublikos teritorija yra dalijama į 70 vienmandačių rinkimų apygardų. Viena apygarda (Pasaulio lietuvių vienmandatė rinkimų apygarda), remiantis Vyriausiosios rinkimų komisijos 2019 m. spalio 8 d. posėdyje priimtu sprendimu, skirta kitose valstybėse balsuosiantiems Lietuvos Respublikos piliečiams.

11 naujai patvirtintų rinkimų apygardų sudarytos iš trijų savivaldybių (šešiomis daugiau nei 2016 m.). 19 apygardų sudarytos iš dviejų savivaldybių (keturiomis apygardomis mažiau nei 2016 m.) ir 40 apygardų apims po vieną savivaldybę (dviem apygardomis mažiau nei 2016 m.).

Vienmandačių apygardų ribų projektas, rengiantis 2020 metų Seimo rinkimams, buvo parengtas atsižvelgiant į lygią rinkimų teisę užtikrinančias Europos Tarybos Venecijos komisijos Gerosios rinkimų praktikos kodekso normas, Konstitucinio Teismo 2015 m. spalio 20 d. nutarimą, numatantį, kad rinkėjų skaičiaus nuokrypis rinkimų apygardose galėtų būti ne didesnis kaip 10 proc. nuo vidutinio rinkėjų visose vienmandatėse rinkimų apygardose skaičiaus, taip pat į dabartinės redakcijos Seimo rinkimų įstatymo reikalavimus.

Vienmandačių rinkimų apygardų ribų 2020 metų Seimo rinkimams projektas buvo pristatytas visuomenei, ji kviečiama įsitraukti į diskusijas dėl ribų ir kviečiama pateikti pasiūlymus. Buvo sulaukta daugiau kaip 30 įvairių pasiūlymų.

Su 2020 m. Seimo rinkimų vienmandačių rinkimų apygardų žemėlapiais ir duomenimis galima susipažinti Vyriausiosios rinkimų komisijos interneto svetainėje adresu <https://www.vrk.lt/rinkimu-teritorijos>.

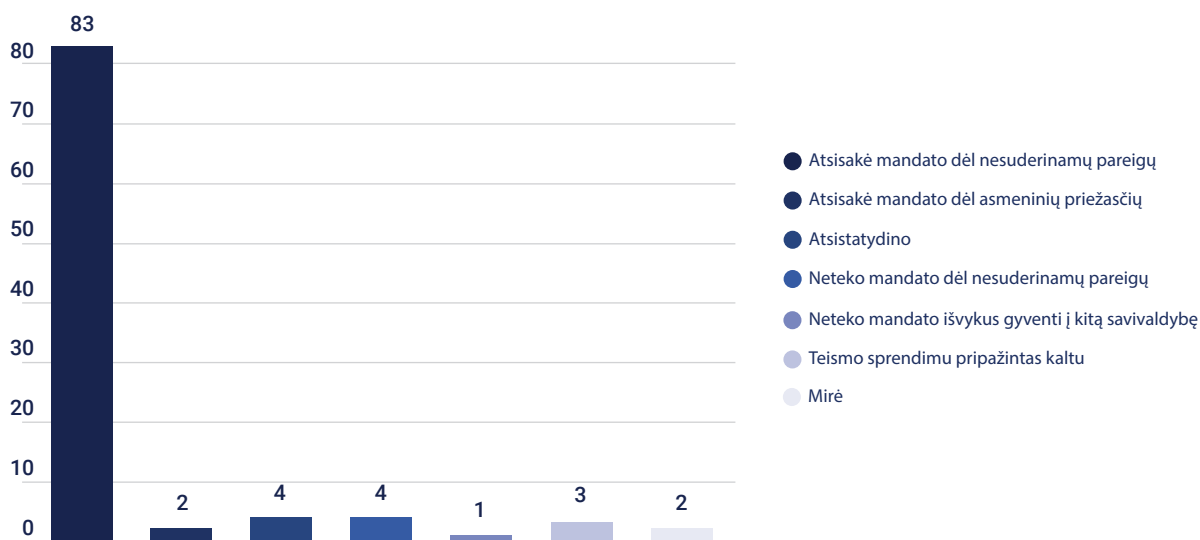
Mandatų komisijos funkcijų vykdymas

Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymo 3 str. 1 d. 4 p., atlieka Lietuvos Respublikos Seimo ir savivaldybių tarybų mandatų komisijų funkcijas laikotarpiu tarp šių institucijų rinkimų.

2019 m. kovo – gruodžio mėnesiais pasikeitė

99

savivaldybių tarybų nariai*

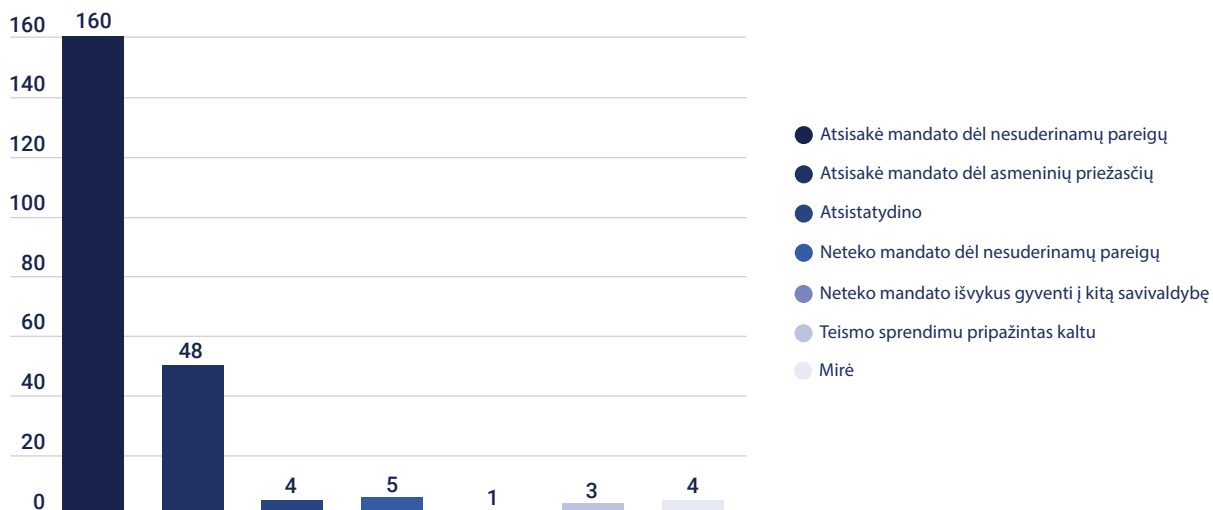

* VRK nariai 83 kartus vyko priimti savivaldybių tarybų narių priesaikų.

2015 m. kovo – gruodžio mėnesiais pasikeitė

225

savivaldybių tarybų nariai

Projektas „Skaidrūs rinkimai“

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (VRK), siekdama gerinti galimybę visuomenei patogiai gauti informaciją apie rinkimus, 2019 m. metų pradžioje pradėjo vykdyti projektą „Skaidrūs rinkimai“, kurio kodas Nr. 10.1.2-ESFA-V-916-01-0017, pateiktą pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ 10.1.2-ESFA-V-916 priemonę „Nacionalinių kovos su korupcija priemonių įgyvendinimas“.

Naudojantis teisinėmis, organizacinėmis ir techninėmis priemonėmis, siekiama visuomenei sudaryti galimybes patogesniu ir greitesniu būdu pateikti informaciją apie rinkimus, balsavimo tvarką, dalyvavimą rinkimuose, aukas politinės kampanijos dalyviams.

Šio projekto paskirtis yra sudaryti rinkėjams, rinkimų dalyviams ir rinkimų organizatoriams galimybes patogiai ir greitai rasti reikalingą informaciją apie rinkimus, taip pat korupcijos prevencijos tikslais išsamiau ir patogiau pateikti informaciją apie rinkimus ir politinių kampanijų finansavimą, siekiant dar labiau sumažinti galimybes atsirasti korupcijai visuose rinkimų organizavimo ir vykdymo etapuose bei didinti visuomenės įsitraukimą į rinkimų ir referendumų skaidrumo užtikrinimą.

Įgyvendinus projektą, VRK turės galimybes, naudojantis šiuolaikinėmis priemonėmis, vykdyti mokymus visiems rinkimų proceso dalyviams, visuomenei bus sudarytos galimybės susipažinti su didesnės apimties atvirais duomenimis, bus vykdoma centralizuota ir patogesnė teikiamų skundų bei pranešimų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo ir apskaitos kontrolė.

VRK projektui „Skaidrūs rinkimai“ įgyvendinti nustatyta didžiausia galima projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 985 292,64 euro. Numatomas projekto vykdymo laikotarpis – 30 mėnesių.

Tarptautinis ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas

Vykdydama 2019 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimus, 2019 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimus ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimus į Europos Parlamentą VRK bendradarbiavo su užsienio ir Lietuvos institucijomis ir organizacijomis, kurios savo kompetencijomis ir įtaka prisidėjo prie sklandaus rinkimų proceso.

Bendradarbiavimas su Lietuvos institucijomis ir organizacijomis

Visuomeninė organizacija „Baltosios pirštinės”

Vyriausioji rinkimų komisija ir visuomeninė organizacija „Baltosios pirštinės” bendradarbiavo viešinant 2019 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimus, 2019 m. gegužės 12 d. Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimus ir 2019 m. gegužės 26 d. rinkimus į Europos Parlamentą. Šalys siekė skatinti rinkėjų aktyvų dalyvavimą rinkimuose ir užkirsti kelią galimiems įstatymų pažeidimams rinkimų metu, taip pat įsipareigojo veikti neatlygintinai, nešališkai ir užtikrinant laisvą, slaptą, visuotinės rinkimų teisės įgyvendinimą bei nevykdyti agitacijos už konkrečias politines partijas ar kandidatus.

Visuomeninė organizacija Europos namai

Vyriausioji rinkimų komisija ir visuomeninė organizacija Europos namai pasirašė bendradarbiavimo susitarimą. Šalys sutarė bendradarbiauti viešinant 2019 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimus, įgyvendinant projektą „Žinau ką renku: nuo savivaldos iki Europos Parlamento”, su tikslu informuoti apie rinkimus, teikti informaciją apie juose dalyvaujančius kandidatus. Bendradarbiavimo pagrindu buvo sutarta skatinti rinkėjų aktyvų ir atsakingą dalyvavimą rinkimuose. Taip pat prieš rinkimus surengti debatus tarp kandidatų, kurie padėtų rinkėjams apsispręsti, už ką balsuoti artėjančiuose rinkimuose. Šiuos debatus organizavo visuomeninės organizacijos savanoriai.

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba

Vyriausioji rinkimų komisija pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos jaunimo organizacijų taryba. Bendradarbiavimo pagrindu buvo siekiama išsamiai informuoti rinkėjus ir skatinti aktyvų rinkėjų dalyvavimą 2019 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų, gegužės 12 d. Respublikos Prezidento ir gegužės 26 d. Europos Parlamento rinkimuose bei atsakingą politinių partijų ir kandidatų rinkimą. Vyriausioji rinkimų komisija ir Lietuvos jaunimo organizacijų taryba glaudžiai bendradarbiavo viešinant 2019 m. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų, Prezidento bei Europos Parlamento rinkimus, įgyvendinant projektą „Man ne dzin 2019”.

Memorandumas, skirtas palengvinti balsavimą neįgaliesiems

VRK, Lietuvos savivaldybių asociacija ir Lietuvos neįgaliųjų forumas pasirašė memorandumą dėl bendradarbiavimo rinkimų srityje. Memorandumu buvo siekiama per 2019 m. rinkimus užtikrinti, kad neįgalieji galėtų veiksmingai ir visapusiškai dalyvauti politiniame ir visuomenės gyvenime lygiai su kitais asmenimis tiesiogiai ar per laisvai pasirinktus atstovus, įskaitant neįgaliųjų teisę ir galimybę balsuoti ir būti išrinktiems. Pasirašytame dokumente buvo pabrėžta, kad balsavimo procedūros, patalpos ir rinkimų medžiaga turi būti prieinamos neįgaliesiems ir jas būtų galima lengvai suprasti bei naudoti, turi būti kuo daugiau balsavimo apylinkių patalpų prieinamos ir pritaikytos judėjimo ar

regėjimo negalią turinčių ir senyvo amžiaus rinkėjų poreikiams. Šiuo bendradarbiavimo pagrindu didelis dėmesys buvo skirtas balsavimo patalpos įrengimui. Parenkant patalpas balsavimui, buvo reikalaujama, kad jos būtų įrengiamos savivaldybių, valstybės arba savivaldybių institucijų, įstaigų, seniūnijų, bendruomenių bei viešosios paskirties pastatų pirmajame aukšte. Taip pat buvo akcentuojama, kad bent viena balsavimo kabina turi būti pritaikyta rinkėjams su negalia ir skirta užpildyti rinkimų biuletenį sėdint kėdėje ar neįgaliojo vežimėlyje.

Žurnalistų sąjunga

Prasidėjus savivaldybių tarybų rinkimų politinei kampanijai, Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija ir Lietuvos žurnalistų sąjunga pasirašė bendradarbiavimo susitarimą. Šalys bendradarbiavo viešinant 2019 m. kovo 3 d. vykstančius Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimus, gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimus bei gegužės 26 d. rinkimus į Europos Parlamentą, išsamiai informavo visuomenę apie rinkimų procesus bei inicijavo išvažiuojamuosius mokymus bei seminarus regioninei žiniasklaidai.

Policijos departamentas

Prieš pat 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimus VRK kartu su Policijos departamentu organizavo bendrą spaudos konferenciją, skirtą savivaldybių tarybų rinkimams. Spaudos konferencijos metu buvo pristatytos svarbiausios 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų naujovės, pateikta informacija apie balsavimo būdus, išankstinį balsavimą savivaldybėse, aptarta kita svarbiausia su rinkimais susijusi informacija. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė L. Matjošaitytė detaliai supažindino su išankstinio balsavimo organizavimu, balsavimu specialiuose punktuose. Spaudos konferencijoje dalyvavo Lietuvos policijos generalinio komisaro pavaduotojas Edvardas Šileris, kuris išsamiai informavo apie policijos darbą rinkimų dieną. Policijos atstovas pabrėžė, kad rinkimų dieną bus padidintos policijos pajėgos, bus atkreiptas didesnis dėmesys į rinkimų apylinkes ir jose bus reguliariai lankomasi. Taip pat akcentavo, kad nebus toleruojami jokie rinkimų pažeidimai ir operatyviai į juos reaguojama.

Nacionalinis kibernetinio saugumo centras

Vyriausioji rinkimų komisija, siekdama užkardyti kibernetines rizikas 2019 m. rengiamų rinkimų metu, jau nuo 2018 m. gruodžio glaudžiai bendradarbiavo su Nacionaliniu kibernetinio saugumo centru prie Krašto apsaugos ministerijos ir įgyvendino bendrą veiksmų planą. Vyriausioji rinkimų komisija bendradarbiavimo pagrindu ragino politinių kampanijų dalyvius ne tik laikytis kibernetinės higienos, bet ir atsižvelgti į visas Nacionalinio kibernetinio saugumo centro rekomendacijas.

Savivaldybės

Komisija, organizuodama 2019 metų rinkimus, aktyviai bendradarbiavo su didžiųjų Lietuvos miestų savivaldybėmis rinkimų viešinimo srityje. Bendradarbiavimo pagrindu didžiųjų miestų savivaldybės neatlygintinai suteikė VRK galimybes skelbti su rinkimais susijusią informaciją ant miestuose esančių ir savivaldybių valdomų reklaminių plotų, t. y. reklaminių kolonų, viešojo transporto, viešajame transporte esančiuose ekranuose ir kituose tiek lauko, tiek vidaus reklamos plotuose. Šiuo bendradarbiavimu VRK kartu su savivaldybėmis siekė pilietiškai atsakingos ir aktyvios visuomenės ugdymo, kvietė žmones, ypač jaunimą, aktyviai balsuoti, atlikti savo pilietinę pareigą.

Savivaldybės taip pat suteikė patalpas VRK organizuojamiems mokymams savivaldybių (apygardų) ir apylinkių rinkimų komisijoms.

Kitos valstybės institucijos

Per 2019 metų rinkimus VRK glaudžiai bendradarbiavo su Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos radijumi ir televizija, Visuomenės informavimo etikos tarnyba.

Bendradarbiavimas su užsienio organizacijomis ir institucijomis

2019 m. sausio 30 d. VRK lankėsi Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Žmogaus teisių ir demokratinų institucijų biuro (angl. OSCE/ODIHR) atstovai. Vizito tikslas buvo nustatyti, ar yra poreikis tarptautiniams stebėtojams stebėti 2019 m. gegužės 12 d. vyksiančius Respublikos Prezidento rinkimus. Susitikimo metu buvo aptartas pasirengimas Prezidento rinkimams: kandidatų registravimas, rinkėjų sąrašų sudarymas, politinės kampanijos finansavimas, politinė reklama ir žiniasklaidos reguliavimo klausimai, rinkėjų švietimas, įskaitant tautinių mažumų rinkėjų informavimą, balsavimo apylinkių pritaikymas rinkėjams su negalia ir kiti rinkimų organizavimo klausimai. ESBO/ODIHR atstovams taip pat buvo pristatyti naujausi teisės aktų pakeitimai bei aptartos ESBO/ODIHR rekomendacijos, kurios buvo suformuluotos ESBO/ODIHR 2016 m. Seimo rinkimų stebėjimo misijos metu.

Balandžio 30 d. į VRK atvyko ESBO/ODIHR rinkimų vertinimo misijos ekspertai. Šio vizito tikslas – įvertinti organizuojamus 2019 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimus ir pateikti rekomendacijas. Ši organizacija nuo 1991 m. siunčia ekspertų misijas į naujai prisijungusias valstybes nares, kad jie įvertintų, ar valstybės laikosi prisiimtų reikalavimų, teikia joms rekomendacijas ir patarimus. Trumpalaikės ekspertų misijos Lietuvoje viešėjo 2012 m., 2016 m. Seimo rinkimų metu. ESBO/ODIHR atstovai vertino Respublikos Prezidento rinkimus, taip pat vertino, ar Lietuvos Respublika įgyvendino rekomendacijas, kurias ESBO/ODIHR pateikė ankstesnių rinkimų vertinimo misijų metu. Svečiai turėjo susitikimų su institucijomis, politinėmis partijomis, kandidatais ir rinko visą informaciją apie rinkimų procedūras Lietuvoje. Baigę stebėjimo misiją ESBO/ODIHR atstovai pateikė savo vertinimą, rekomendacijas Lietuvai dėl rinkimų procedūrų.

VRK kvietimu ar savo iniciatyva stebėti 2019 metų Respublikos Prezidento rinkimų atvyko rinkimų organizatoriai iš 12 šalių: Lenkijos, Latvijos, Estijos, Ukrainos, Sakartvelo, Moldovos, Rumunijos, Pietų Korėjos, Kanados, Armėnijos, Azerbaidžano, Kirgizijos. Užsienio šalių delegacijos rinkimus stebėjo turėdamos tarptautinių rinkimų stebėtojų statusą. Svečiai buvo supažindinti su rinkimų proceso organizavimo ypatumais Lietuvoje, taip pat lankėsi ir turėjo galimybę stebėti apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų darbą rinkimų dieną, dalyvauti stebint balsų skaičiavimo procedūras.

Taip pat VRK buvo išdavusi tarptautinio rinkimų stebėtojo pažymėjimus asmenims iš Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO), Europos studentų organizacijos (AEGEE), kurios tikslas skatinti ir plėtoti demokratiją, žmogaus teises, toleranciją, tarptautinį bendradarbiavimą, mobilumą ir Europinę dimensiją švietime, taip pat pavieniams stebėtojams iš Kanados ambasados Lietuvoje ir keliems žurnalistams iš Estijos ir Latvijos.

Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Žmogaus teisių ir demokratinų institucijų biuras (angl. OSCE/ODIHR) 2019 m. rugsėjo 26 d. paskelbė 2019 m. gegužės 12 d. Respublikos Prezidento rinkimų vertinimo misijos ataskaitą.

Ataskaitoje pažymima, kad Prezidento rinkimai buvo konkurencingi, leidžiantys rinkėjui pasirinkti tarp aiškių politinių alternatyvų (kandidatų). Rinkimų kampanijos metu buvo paisoma pagrindinių laisvių. Šalies žiniasklaida išsamiai nušvietė ir sudarė sąlygas piliečiams priimti sprendimus.

Rinkimų sistema, pasak misijos dalyvių, veikė puikiai. Jie išreiškė bendrą pasitikėjimą rinkimų organizavimu ir pripažino, kad: „Tam tikri aspektai, susiję su rinkimų teisės aktais, gali būti tobulinami, bet Vyriausioji rinkimų komisija rinkimus vykdė veiksmingai, jų metu buvo matomas visuomenės pasitikėjimas rinkimų procesu“.

2019 m. rugpjūčio 12–13 dienomis Vyriausiojoje rinkimų komisijoje lankėsi Kirgizijos Respublikos Parlamento pirmininko pavaduotojas Mirlan Bakirov bei šio Parlamento narė Ainuru Altybaeva, Kirgizijos Respublikos centrinės rinkimų ir referendumų komisijos pirmininkė Nurzhana Shaildabekova ir šios komisijos narys Almaz Asanaliyev, Politinių partijų atskaitomybės formų ir finansavimo standartų kūrimo ekspertė Raida Bashirova bei Žmogaus teisių ir demokratinų institucijų biuro atstovas Alexey Gromov. Susitikimo metu buvo pristatytas Lietuvos Respublikoje galiojantis poli-

tinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo teisinis reguliavimas, politinių partijų finansavimo iš valstybės biudžeto modelis bei politinių partijų finansavimo kontrolės ir audito metodai. Taip pat aptarti politinių kampanijų finansavimo pagrindai, supažindinta su politinių partijų ir kampanijų finansavimo informacine sistema.

2019 m. rugsėjo 24 d. vykusiame Europos rinkimų organizatorių asociacijos (ACEEEO) vykdomosios direktorių valdybos posėdyje Laura Matjošaitytė, Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkė, buvo pasiūlyta į naujos kadencijos direktorių valdybą. Ji buvo vienbalsiai išrinkta 3 metų kadencijai. ACEEEO buvo įsteigta 1991 m. Jos steigėjai siekė stiprinti pasitikėjimą demokratiniais procesais, informuoti visuomenę apie rinkimų sistemas ir įvairius balsavimo būdus, pažymėti svarbų parlamentų, vyriausybių, politikų ir pasaulio lyderių vaidmenį stiprinant demokratiją ir skatinant rinkėjų aktyvumą, stengtis, kad jauniems ir pirmą kartą rinkimuose dalyvaujantiems rinkėjams demokratinės vertybės būtų svarbios.

2019 m. rugsėjo 26 d. Vyriausiojoje rinkimų komisijoje svečiavosi Japonijos Konstitucijos komisijos pirmininkas Eisuke Mori, Konstitucijos komisijos pirmininko pavaduotojas Ikuo Yamahana, Konstitucijos komisijos vyriausiasis vadovas Yoshitaka Shindo, Teisės aktų biuro generalinis komisaras Yukinobu Tachibana, Konstitucijos komisijos biuro generalinio direktoriaus pavaduotojas Ichiro Kozaki, Konstitucijos komisijos sekretorė Junko Suenga, Teisės aktų biuro sekretorius Yasuhiro Ishbiki, Nacionalinės Parlamento bibliotekos, Tyrimų ir teisės aktų leidybos biuro mokslininkas Atsukiho Ida. Svečius lydėjo Japonijos ambasados Lietuvos atstovai: Japonijos ambasadorius Lietuvoje Shiro Yamasaki, ambasados patarėjas Masaru Aniya. Susitikime taip pat dalyvavo keturių skirtingų Japonijos žiniasklaidos priemonių („Asahi Shimbun“, „Kyodo News“, „Japan Broadcas-

ting Corporation“ ir „Yomiuri Shimbun“) atstovai. Šiuo vizitu buvo siekiama susipažinti su referendumų organizavimo tvarka Lietuvoje, jų teisiniu reglamentavimu, referendumų organizavimo ir vykdymo specifika.

HOUSE OF REPRESENTATIVES
DIET OF JAPAN
1-7-1, NAGATA-CHO, CHIYODA-KU,
TOKYO 100-0014 JAPAN

29 November 2019

Ms. Laura Matjošaitytė
Chairperson
Central Electoral Commission
Gynėjų st. 8
LT-01109 Vilnius
Lithuania

Dear Ms. Matjošaitytė,

I would like to express our deep appreciation for your kindness in sharing your time with us when our delegation from the House of Representatives of Japan visited Lithuania this September to survey the constitutions and national referendum systems of European countries.

We were most interested in the system of national referendums in your country and learned a great deal through your explanation. Although our schedule did not permit a longer visit, you helped make it very productive, enabling us to achieve the objectives of our tour.

Reiterating our gratitude to you, I would like to send our best wishes for your good health and continued success.

Yours sincerely,

Eisuke Mori
Leader, Japanese Diet Delegation
Member, House of Representatives
Japan

Apygardų rinkimų komisijų apklausa

2019 m. Lietuvos Respublikoje įvyko treji visuotiniai rinkimai: savivaldybių tarybų rinkimai, Respublikos Prezidento rinkimai ir rinkimai į Europos Parlamentą. Vyriausioji rinkimų komisija, siekdama išsiaiškinti, kaip būtų galima pagerinti rinkimų procesus ir supaprastinti rinkimų komisijų narių darbo sąlygas, atliko apygardų rinkimų komisijų apklausą, kuria buvo siekiama įvertinti 2019 m. vykusius rinkimus.

Apygardų rinkimų komisijų pirmininkų buvo paprašyta įvertinti apylinkių rinkimų komisijų darbą iki rinkimų dienos ir rinkimų dieną penkiabale sistema (5 – labai gerai; 1 – labai blogai). 76,3 proc. apklausos dalyvių darbą iki rinkimų dienos įvertino keturiais balais, rinkimų dieną – 65,8 proc. – keturiais balais, 34,2 proc. – penkiais balais.

Net 73,7 proc. apygardų rinkimų komisijų pirmininkų buvo patenkinti Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretoriato darbu ir jiems aktualios informacijos pateikimu ir jos sklaida. Be to, 39,5 proc. respondentų teigė, kad jiems Vyriausiosios rinkimų komisijos papildomos pagalbos neprireikė, nes visą aktualią informaciją buvo gavę Vyriausiosios rinkimų komisijos organizuojamų rinkimų komisijų narių mokymų metu.

Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinė sistema teigiamai buvo įvertinta net 71 proc. respondentų: dalis jų teigė, kad informacinė sistema patogi, aiški ir jos patobulinimui pasiūlymų neturėjo, kitiems – reikėjo šiek tiek daugiau laiko pasimokyti, kaip ja naudotis.

Į klausimą „Ar Jums patinka darbas rinkimų komisijoje“ 60,5 proc. apklaustųjų atsakė patinka, 28,9 proc. teigė, kad labai patinka. Pagal pateiktus apklausos duomenis galima suprasti, kad didelė dalis apklaustųjų yra nuolatiniai apygardų rinkimų komisijos nariai – 81,6 proc. respondentų ilgamečiai rinkimų komisijų nariai, prie rinkimų organizavimo prisidėję daugiau nei tris kartus.

Pagrindinės veiklos kryptys 2020 m.

Organizuoti ir vykdyti 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimus, grindžiamus demokratinių rinkimų principais.

Nuolat vykdyti politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolę, politinių kampanijų stebėseną.

Siekiant didinti rinkimų procesų skaidrumą ir atskaitomybę rinkėjams, sėkmingai įgyvendinti projektą „Skaidrūs rinkimai“, projekto kodas Nr. 10.1.2-ESFA-V-916-01-0017, pateiktą pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ 10.1.2-ESFA-V-916 priemonę „Nacionalinių kovos su korupcija priemonių įgyvendinimas“.

Organizuoti mokymus 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų dalyviams (rinkimų organizatoriams, kandidatams ir jų sąrašų atstovams, visuomenės informavimo priemonėms, rinkėjams ir t. t.).

Peržiūrėti Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus ir nustačius poreikį, juos patikslinti.

Aktyviai teikti pasiūlymus įstatymų leidejui dėl Lietuvos Respublikos rinkimus ir referendumus reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių rinkimus, pakeitimus, modernizuoti Vyriausiosios rinkimų komisijos informacinę sistemą.

Tęsti bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis.

Glaudžiai bendradarbiauti su Vidaus reikalų ministerija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Policijos departamentu, Nacionaliniu kibernetinio saugumo centru, Karo prievolės ir komplektavimo tarnyba, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru, Lietuvos savivaldybių asociacija ir visomis savivaldybėmis, Lietuvos radijumi ir televizija, Lietuvos žurnalistų sąjunga.

Plėtoti ir vystyti tarptautinį bendradarbiavimą su Europos šalių organizatorių asociacija (ACEEEO), Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Žmogaus teisių ir demokratijų institucijų biuro atstovais, kitų šalių rinkimų organizatoriais.